

Poliisin menettely lähisuhteessa tapahtuneiden pahoinpitelyjen esitutkinnoissa

TIIVISTELMÄ

Lähisuhteessa tapahtuneet lievätkin pahoinpitelyt ovat olleet vuonna 2011 voimaantulleen lainmuutoksen jälkeen virallisen syytteen alaisia. Esitutkintaa ei ole sen jälkeen voinut jättää toimittamatta sillä perusteella, että uhri ei vaadi tekijälle rangaistusta. Oikeusministeriön julkaisemassa [selvityksessä](#) kuvattujen tietojen perusteella poliisi on kuitenkin lainmuutoksen jälkeenkin päättänyt lähisuhde- ja perheväkivaltatapauksissa esitutkintoja asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi.

Päätin tutkia omasta aloitteestani poliisin menettelyä lähisuhteissa tapahtuneiden pahoinpitelyrikosten esitutkinnoissa.

Ensi vaiheessa oikeuskanslerinvirastosta pyydettiin Poliisihallitusta toimittamaan tiedot 1.10.2024-31.3.2025 tehdyistä pahoinpitely ja lievä pahoinpitely –rikosnimikkeitä koskevista päätöksistä, jotka olivat poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja päätetty sen perusteella, ettei asianomistaja vaadi rangaistusta taikka että asianomistaja on peruuttanut vaatimuksensa.

Poliisihallituksen toimittamien tietojen perusteella tutkittavanani on ollut yhteensä 65 päätettyä esitutkintaa. Yhteensä 43 tapauksessa tutkinnanjohtaja oli lainvastaisesti päättänyt lähisuhdeväkivalta-asian esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen perusteella. Lisäksi kahdessa asiassa asianosaisten suhteen laatua ei esitutkinnassa ollut selvitetty riittävästi, jotta syyteoikeutta olisi voitu pätevästi arvioida.

Lähisuhdeväkivaltaan liittyy useita erityispiirteitä, jotka erottavat sen tavanomaisesta pahoinpitelyrikollisuudesta. Lainsäätäjä on sen vuoksi nimenomaisesti määrittänyt, että lähisuhteessa tapahtunut lieväkään pahoinpitely ei ole asianomistajarikos.

Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Poliisin toiminnan sekä vallankäytön perustan ja rajat määrittää eduskunnan säätämä lainsäädäntö. Syyteoikeuden arviointi on poliisityön ydin toimintaa ja pahoinpitely yksi tyypillisimmistä poliisin tutkinnassaan käyttämistä rikosnimikkeistä. Lähisuhdeväkivalta on ollut paljon ja perustellusti esillä yleisessä keskustelussa mutta myös poliisin omassa laillisuusvalvonnassa ja koulutuksessa. Tähän nähden lainvastaisia ja virheellisiä päätöksiä oli huolestuttavan paljon.

Ongelman voidaan hyvin perustein olettaa olevan laaja ja pitkäkestoinen. Oikeusministeriön selvityksessä kuvattujen tilastotietojen perusteella poliisi on vuosina 2011-2022 päättänyt lähisuhde- ja perheväkivaltatapauksissa toistuvasti esitutkintoja asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi. Päätöksessäni olen tutkinut vastaavanlaisia ja siinä yksilöityjä tapauksia puolen vuoden ajalta (1.10.2024-31.3.2025). Suurin osa päätöksistä

oli lainvastaisia. Voidaan hyvin olettaa, että paljon vastaavia päätöksiä on ollut myös aiempina vuosina.

Parisuhde- ja lähisuhdeväkivalta on tilastojen perusteella sukupuolittunut siten, että uhreista suurin osa naisia ja syylliseksi epäillyistä miehiä. Viranomaisten laiminlyönnit kohdistuvat asiassa ennen kaikkea naisiin. Tämä asetelma saa tukea tässä päätöksessä käsitellystä aineistosta, mutta myös osoittaa, että lähisuhdeväkivallasta kärsivät myös lapset, muut perheenjäseneet ja aikuisten lasten joskus iäkkäätkin vanhemmat.

Virheellisesti päätetty esitutkinta tarkoittaa sitä, että rikosepäilyä ei tutkita. Tämä voi johtaa siihen, että rikosvastuu ei toteudu eikä uhri saa rikosoikeusjärjestelmämme tarjoamaa suojaa. Ulkopuolisella viranomaisen puuttumisella voi olla erityisen suuri merkitys juuri lähisuhteessa tapahtuvassa henkeen ja terveyteen kohdistuvassa rikollisuudessa. Toki kaikki epäilyt eivät johda rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin, koska esimerkiksi näyttöä rikoksesta ei ole saatavissa.

Erityisen vakavina pidän tapauksia, joissa sama tutkinnanjohtaja oli tehnyt useita lainvastaisia päätöksiä.

Päätöksessäni annoin kahdelle tutkinnanjohtajalle laillisuusvalvonnallisen huomautuksen ja kiinnitin 29 tutkinnanjohtajan huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutkinnan päättämisessä.

Tutkittavanani olleista 65 päätetystä esitutkinnasta poliisilaitokset avasivat selvityspyyntöni jälkeen 40 esitutkintaa uudelleen.

Poliisihallitus on todennut pitävänsä asiassa havaittujen puutteiden määrää ja laatua erittäin epätydyttävänä. Se on toimittanut tätä koskevan kannanottonsa kaikille poliisilaitoksille. Lisäksi Poliisihallitus on ilmoittanut muun muassa päivittävänsä tänä vuonna lähisuhdeväkivaltaa koskevan ohjeen, laativansa poliisiyksiköille tutkinnan päätöksen laadintaa koskevan käsikirjan ja jalkauttavansa sen poliisiyksiköiden koulutuksiin. Se on ilmoittanut myös kiinnittävänsä lähitulevaisuudessa asiaan korostunutta huomiota yksiköiden sisäisessä laadunvalvonnassa sekä poliisin laillisuusvalvonnassa.

Sisällys

Poliisin menettely lähisuhteessa tapahtuneiden pahoinpitelyjen esitutkinnoissa	1
Tiivistelmä.....	2
Asian vireilletulo	5
SELVITYS.....	5
RATKAISU	5
1 Oikeusohjeet	5
2 Arviointi poliisilaitoksittain	8
2.1 Helsingin poliisilaitos	8
2.2 Hämeen poliisilaitos	15
2.3 Itä-Uudenmaan poliisilaitos	18
2.4 Itä-Suomen poliisilaitos	18
2.5 Kaakkois-Suomen poliisilaitos	24
2.6 Lapin poliisilaitos.....	26
2.7 Lounais-Suomen poliisilaitos	26
2.8 Länsi-Uudenmaan poliisilaitos.....	32
2.9 Oulun poliisilaitos	33
2.10 Pohjanmaan poliisilaitos.....	39
2.11 Sisä-Suomen poliisilaitos	41
2.12 Ahvenanmaan poliisiviranomainen.....	43
3 Johtopäätökset	44
Virheellisten esitutkintapäätösten määrä.....	44
Esitutkintapäätösten perustelut	47
Esitutkintojen lopettaminen vähäisinä	48
Esitutkintojen kesto	49
Tutkinnanjohtajien menettelyn arviointi	50
4 Toimenpiteet.....	51

ASIAN VIREILLETULO

Oikeusministeriön tammikuussa 2025 julkaisemassa Tilastokeskuksen toteuttamassa selvityksessä tarkasteltiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa rikosprosessissa ja rikosilmoitusten etenemistä poliisilta tuomioistuimeen ([Naisiin kohdistuvien väkivaltarikosten eteneminen rikosprosessissa](#), Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2025:1).

Selvityksessä kerrottujen tietojen perusteella poliisi oli vuosina 2011-2022 päättänyt parisuhde- ja perheväkivaltaa koskeneita esitutkintoja sillä perusteella, että asianomistaja ei vaadi rangaistusta tai on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa (selvityksen s. 15-16). Lähisuhteessa tapahtuneet lievätkin pahoinpitelyt ovat olleet kuitenkin jo vuonna 2011 voimaantulleen lainmuutoksen jälkeen virallisen syytteen alaisia.

Asian selvittämiseksi Poliisihallitusta pyydettiin toimittamaan oikeuskanslerinvirastoon tiedot pahoinpitely ja lievä pahoinpitely –rikosnimikkeitä koskevista päätöksistä ajalta 1.10.2024-31.3.2025, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä (Patja) luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja päätetty sen perusteella, että asianomistaja ei vaadi rangaistusta (Patjan koodi 06) tai että asianomistaja on peruuttanut vaatimuksensa (Patjan koodi 07).

Poliisihallituksen toimittamien tietojen perusteella tällaisia tapauksia oli yhteensä 68. Otin nämä omana aloitteena tutkittavakseni.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut 8.7.2025 päivätyn lausunnon, jonka ohessa on toimitettu sen alaisten poliisilaitosten selvitykset ja lausunnot. Lisäksi Ahvenmaan poliisiviranomainen on toimittanut pyytämäni selvitykset. Käytössäni on ollut myös tutkintailmoitukset ja tutkinnan päätökset.

Esitutkinnan päättämisen lainmukaisuuden lisäksi varasin tutkinnanjohtajille muutamissa selvityspyynnössäni yksilöimissä asioissa tilaisuuden lausua myös esitutkinnan kestosta, rikosnimikkeen valinnasta tai esitutkintapäätöksen perustelujen riittävydestä.

RATKAISU

1 Oikeusohjeet

Perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämäänsä sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Perustuslain 118 §:n mukaan virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta.

Esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Esitutkintalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan jos syyttäjä saa nostaa syytteen rikoksesta ainoastaan asianomistajan vaatimuksesta (asianomistajarikos), esitutkinta toimitetaan vain, jos asianomistaja on ilmoittanut esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta. Jos asianomistaja peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, tutkinta on lopetettava.

Esitutkintalain 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, jona toimii pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies.

Rikoslain 21 luvun 5 §:n (578/1995) mukainen pahoinpitely ei ole asianomistajarikos.

Rikoslain 21 luvun 16 §:n (441/2011) nojalla myöskään rikoslain 21 luvun 7 §:n mukaisen lievän pahoinpitelyn syytteen nostamisen edellytyksenä ei ole asianomistajan rangaistusvaatimus, jos teko on kohdistunut 1) kahdeksaatoista vuotta nuorempaan henkilöön; 2) tekijän aviopuolisoon tai entiseen aviopuolisoon, sisarukseen tai sukulaiseen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa taikka henkilöön, joka asuu tai on asunut tekijän kanssa yhteistaloudessa tai on tai on ollut muuten näihin rinnastettavan henkilökohtaisen suhteen takia hänelle läheinen; taikka 3) henkilöön hänen työtehtäviensä vuoksi eikä rikoksentekijä kuulu työpaikan henkilöstöön.

Pykälän 2 kohdasta hallituksen esityksessä on todettu, että siinä tarkoitettu läheinen suhde ei ole sidottu yhteisasumiseen, vaan myös erillään asuvat seurustelukumppanit voivat kuulua pykälän soveltamisalaan. Henkilökohtaiset suhteet, joiden vuoksi henkilö voi olla toiselle läheinen, voivat olla monenlaisia, joten täysin tyhjentävää luetteloa niistä ei ole mahdollista laatia. Läheiseen suhteeseen liittyy tyypillisesti tunnepitoinen sitoutuminen toiseen henkilöön. Näyttökysymykset suhteen luonteesta jäisivät muutoin kuin ehdotetussa momentissa nimenomaisesti mainituissa tilanteissa oikeuskäytännön varaan ([HE 78/2010 vp](#) s. 24-25).

Pykälän 2 kohta koskee myös tilanteita, joissa tekijän ja uhrin välillä on aikaisemmin ollut läheinen suhde, vaikka suhdetta ei ehkä tekohetkellä enää voitaisi pitää läheisenä. Säännös voi tulla siten sovellettavaksi riitaisissa ja pidempäänkin kestäneissä erotilanteissa, jotka kärjistyvät lievästi pahoinpitelyyn. Ajan kulumisen vaikutusta suhteen laadun arviointiin ei kuitenkaan voida

tarkkarajaisesti määritellä. Lähisuhteina ei olisi kuitenkaan pidettävä tavanomaisia koulunkäyntiin, opiskeluun tai vapaa-aikaan liittyviä ystävyys- ja kaverisuhteita, vaikka niissäkin osapuolet voivat kokea läheisyyttä, riippuvuutta ja haavoittuvuutta, eikä myöskään esimerkiksi internet-tuttavuuksia ([HE 78/2010 vp](#) s. 24-25).

Muista lievista pahoinpitelystä poikkeavan lainsäädäntöratkaisun taustalla on lähisuhdeväkivaltaan liittyvät erityispiirteet, jotka erottavat sen tavanomaisesta pahoinpitelyrikollisuudesta. Hallituksen esityksessä ([HE 78/2010 vp](#) s. 8-9) asiaa kuvattiin muun muassa seuraavasti:

”Useiden tutkimusten mukaan etenkin parisuhdeväkivalta on luonteeltaan toistuvaa, se muuttuu vakavammaksi toistuessaan ja uhri kykenee harvoin katkaisemaan kierteen omin avuin. Parisuhdeväkivalta on usein jatkunut pitkään ennen kuin siitä ylipäänsä ilmoitetaan poliisille. - -

Läheiseen henkilöön kohdistuvan pahoinpitelyn tekee erityisen moitittavaksi se, että läheisessä ihmissuhteessa uhri on usein erityisen haavoittuva ja keskinäinen luottamus- ja riippuvuussuhde lisää teon aiheuttamaa järkytystä ja loukkaavuutta. Lieväkin pahoinpitely läheisessä suhteessa saattaa pitää yllä jatkuvaa uhkaa ja ahdistuneisuutta uhrissa. Teot tapahtuvat myös yleensä yhteisessä kodissa, jonka pitäisi olla lepoon ja virkistykseen varattu turvallinen paikka. Lähisuhdepahoinpitelyihin sisältyy usein sukupuoleen katsomatta toisen osapuolen harjoittamaa henkistä tai fyysistä kontrollia ja alistamista. Pahoinpitelyillä on heijastusvaikutuksia myös perheen muihin jäseniin. - -

Pitkään jatkuva lieväkin väkivalta voi aiheuttaa uhrille kriisin ja trauman, joka vaikuttaa uhrin itsetuntoon ja omanarvontuntoon ja voi tehdä hänet kykenemättömäksi tekemään omaa elämäänsä koskevia rationaalisia ratkaisuja.”

Esitutkintalain 3 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivästystä.

Esitutkintalain 11 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, lopettamisesta 3 luvun 9 §:n 1 momentin taikka 10 tai 10 a §:n nojalla sekä päättämisestä saatamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi on tehtävä kirjallinen päätös. Sama koskee muuta vastaavaa esitutkintapäätöstä, joka voi vaikuttaa asianosaisen oikeuksiin, etuihin tai velvollisuuksiin. Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksestä on ilmentävä: 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta; 2) asianosaiset; 3) asia; 4) päätöksen perustelut ja sovelletut säännökset; 5) päätöksen sisältö; ja 6) lisätietoja antavan esitutkintavirkamiehen yhteystiedot.

Esitutkintalain 5 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen tulee asian laadun tai laajuuden edellyttämällä tavalla ilmoittaa syyttäjälle esitutkinnan toimittamiseen ja esitutkintatoimenpiteisiin liittyvistä seikoista sekä tutkinnan edistymisestä muuten. Jos esitutkintaviranomainen on ilmoittanut tutkittavaksi tulleesta rikoksesta syyttäjälle, tutkinnanjohtajan on ennen esitutkinnan päättämistä kuultava syyttäjää siitä, onko asia selvitetty riittävästi 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla, jos asian laatu tai laajuus edellyttää kuulemistä tai jos esitutkinta on tarkoitus päättää saattamatta asiaa syyttäjän käsiteltäväksi. Pakkokeinojen käyttöön liittyvästä ilmoittamisvelvollisuudesta säädetään pakkokeinolaissa.

2 Arviointi poliisilaitoksittain

2.1 Helsingin poliisilaitos

1) 5500/R/-/23

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikomisario A on tehnyt 23.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Asianomistajana on ollut rikoksesta epäillyn lanko (puolison veli), joten kyse ei ole rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa luetellusta sukulaissuhteesta. Kaukaisempien sukulaisten suhteen osalta pykälän edellyttämä läheisyys vaatisi erityisiä perusteita suhteen laadusta, joita asiassa ei ole ilmennyt.

Koska asiassa ei tutkinnanjohtajan arvion mukaan ollut kyse lähisuhdeväkivallasta, luokittelu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi on ollut virheellinen.

Asiassa rikosilmoitus oli kirjattu 22.6.2023 ja asian tutkinnan päätös tehty 23.10.2024. Esitutkinta kesti 1 vuoden ja 4 kuukautta, joka on asian laatuun nähden verrattain kauan. Minulla ei ole kuitenkaan aihetta arvostella esitutkinnan kestoa, sillä merkittävä osa tutkinnan kestoon vaikuttavista seikoista selittyy sovitteluprosessiin käytetyllä ajalla.

2) 5500/R/-/23

Asiassa on ollut epäiltynä kolme rikosta, joista yhdessä kyse on ollut lähisuhdeväkivallasta. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Samalla tutkintailmoituksella olevassa kahdessa muussa rikoksessa kyse ei ole ollut lähisuhdeväkivallasta ja asiat on päätetty sen perusteella, että asianomistaja ei ole esittänyt rangaistusvaatimusta. Tä-

män seurauksena tutkintailmoitus on noussut esille Poliisihallituksen toimittamissa tiedoissa lähisuhteiden väkivallaksi luokiteltuna asiana, joka on päätetty asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi. Asia ei anna tältä osin aihetta toimenpiteisiin.

Selvityspyynnössäni olin kiinnittänyt huomiota myös esitutkinnan keston.

Rikosilmoitus asiassa oli kirjattu 29.6.2023 ja lähisuhteessa tapahtuneesta lievistä pahoinpitelystä oli tehty päätös esitutkinnan lopettamisesta esitutkintalain 3 luvun 9 §:n nojalla 18.3.2025. Selvityspyyntöni jälkeen asia on vielä otettu uudelleen tutkintaan ja syyttäjälle on tehty 12.5.2025 esitys esitutkinnan rajoittamiseksi.

Tutkintailmoitukselta ilmenevien tietojen perusteella poliisi oli yhteydessä asianomistajaan pian rikosilmoituksen tekemisen jälkeen kesällä 2023, jolloin tämä kertoi tapahtumista ja vaati teki-
jälle rangaistusta. Poliisi ei ole kuitenkaan tehnyt mitään toimenpiteitä ennen tammikuuta 2025, jolloin kuulusteli asianomistajaa. Tuolloin asianomistaja ei ole enää halunnut kertoa tapahtumista mitään.

Poliisilaitoksen selvityksen mukaan esitutkinnan keston on vaikuttanut se, että tutkintaryhmässä oli priorisoitu muita esitutkintoja, joiden vakavuus ja selvittämisen intressi arvioitiin tätä asiaa korkeammaksi. Esitutkintalain 3 luvun 11 §:n mukaisesti esitutkintatoimenpiteet voidaan olosuhteiden sitä edellyttäessä asettaa tärkeysjärjestykseen.

Esitutkintaa ei ole asiassa toimitettu esitutkintalain 3 luvun 11 §:n edellyttämällä tavalla ilman aiheutonta viivästystä. Esitutkinta on kestänyt asian laatuun ja laajuuteen jo lähtökohtaisesti kauan. Merkittävää on se, että esitutkinnassa on ollut huomattavan pitkä aika ilman minkäänlaisia toimenpiteitä. Lopulta esitutkinnan rajoittamisesitys syyttäjälle on tehty vasta varsin lähellä syyteoikeuden vanhentumista.

Jäljempänä päätöksessäni toteamalla tavalla kohdistan esitutkintojen viipymisestä toimenpiteeni yksittäisten tutkinnanjohtajien sijaan poliisilaitoksille.

3) 5500/R-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario B on tehnyt 26.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Asiassa asianosaisten suhteen laatu on ollut epäselvä. Tutkintailmoituksen perusteella jonkinlaisesta tavanomaisesta läheisemmästä suhteesta on ollut kyse ja tämä oli poliisissa tunnistettu.

Tutkinnanjohtajan selvityksen perusteella poliisilaitoksen lähisuhdeväkivaltaryhmä oli ollut yhteydessä asianomistajaan ja selvityksessä tarkemmin kuvattujen tietojen perusteella arvioinut, ettei kyse ole lähisuhdeväkivallasta. Asia oli siirtynyt poliisilaitoksessa tutkittavaksi perusmuotoisena aikuisten välisenä pahoinpitelynä.

Asianosaisten suhteen määrittelyyn, ja siten tutkittavan rikoksen syyteoikeuteen, on liittynyt tapauksessa sellaisia oikeudellisia kysymyksiä, joiden perusteella tutkinnanjohtajan olisi ollut perustelua tehdä asiassa esitutkintalain 5 luvun 1 §:n mukainen ilmoitus syyttäjälle. Käytössäni olevan aineiston perusteella minulla ei ole kuitenkaan perusteita katsoa tutkinnanjohtajan ylittäneen hänelle kuuluvan harkintavaltansa päätyessään siihen lopputulokseen, että asianosaiset eivät ole olleet rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisessa läheissuhteessa. Luokittelu tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi on kuitenkin virheellinen, koska asiaa ei poliisissa lähisuhdeväkivallaksi lopulta arvioitu.

Selvityspyynnössäni olin pyytänyt kiinnittämään huomiota myös epäillyn rikosnimikkeen valintaan.

Tutkintapyynnössään rikosilmoituksen tehnyt oli ilmoittanut, että pahoinpitelyjä olisi ollut useita, joiden yhteydessä tekijä oli muun muassa potkinut jalkaan ja pitänyt kaulan ympäriltä kiinni niin lujaa, ettei uhri ole saanut happea kunnolla. Lisäksi uhri ilmoitti myös olleen tilanne, jossa tekijä on kaatanut hänet maahan. Tutkintailmoituksen mukaan uhri oli kertonut myös tekijän lähettämistä tappouhkauksista. Asiaa oli tutkittu lievänä pahoinpitelynä. Osin ilmoittajan kertomia tapahtumia on ollut tutkittavana myös toisella poliisilaitoksella.

Pahoinpitely on rikos, jonka perusmuotona on ruumiillisen väkivallan tekeminen toiselle. Pahoinpitelyn tunnusmerkistö ei edellytä seurauksen aiheutumista, vaikka fyysiseen väkivaltaan sellaisia yleensä kuitenkin liittyy. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että käytännössä tyypillisiä pahoinpitelytekoja ovat nyrkein lyöminen taikka potkiminen. Lievempää pahoinpitelyn muotoa edustaa käsiksi käyminen taikka töniminen. Kuristamalla tehdyistä pahoinpitelyistä on puolestaan todettu, että niiden arvioimiseen lievänä pahoinpitelynä tuskin on aihetta ottaen huomioon tekotavan yleinen vaarallisuus (Lappi-Seppälä ym. Rikosoikeus. Alma Talent 2022 s. 612 ja 635). Korkein oikeus on todennut olevan yleisesti tiedossa, että kurkusta kuristaminen voi olla hengenvaarallista ([KKO 2019:106](#) kohta 28).

Tutkinnan päätöksessä ja rikosilmoituksessa kuvatut teot ovat sisältäneet vartaloon potkimista ja väkivaltaa on kohdistunut myös pään ja kaulan alueelle aiheuttaen asianomistajalle vaikeuden saada happea. Teot ovat olleet sellaisia, jotka arvioidaan lähtökohtaisesti pahoinpitelynä. Esitutkintapäätöksen perusteluista ei ilmene, miten tutkinnanjohtaja oli rikosnimikettä arvioidessaan ottanut huomioon asianomistajalle aiheutuneiden vammojen lisäksi tutkittavana olleen

teon tekotavan. Rikoskomisarian päätöksen perusteluista ei ilmene riittäviä perusteluja sille, miksi teot olisivat tulleet tässä tapauksessa arvioitavaksi ainoastaan lievänä pahoinpitelynä.

Poliisihallitus on lausunnossaan todennut, että sen mukaan tekojen voitaisiin katsoa täyttävän pikemminkin perusmuotoisen pahoinpitelyn tunnusmerkistön.

4) 5500/R/-/24

Selvityksen mukaisesti poliisiasian tietojärjestelmään oli tehty vasta päätösluonnos, jota tutkinnanjohtaja ei ole hyväksynyt tai kuitannut. Asia on päätynyt Poliisihallituksen toimittamalle listalle ilmeisesti luonnostilaisen päätöksen takia.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin.

5) 5500/R/-/24

Kyse on ollut seurustelukumppaneiden välisestä pahoinpitelystä, jossa toinen on ollut epäiltynä pahoinpitelystä ja toinen lievästä pahoinpitelystä. Epäilty pahoinpitely on saatettu 28.9.2024 syyteharkintaan, mutta epäilyistä lievästä pahoinpitelystä tutkinnanjohtaja oli tehnyt päätöksen esitutkinnan päättämisestä asianomistajan rangaistusvaatimuksen peruuttamisen perusteella.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario C on selvityksessään todennut, että ei ole huomannut lähisuhdeväkivalta –luokittelumerkintää ja tämä on ollut hänen osaltaan inhimillinen virhe. Hän oli sen vuoksi päättänyt lievää pahoinpitelyä koskeneen rikosnimikkeen virheellisesti asianomistajarikoksena.

Rikoskomisario C on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen peruuttamisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta. Asianosaisten läheissuhde oli ilmennyt varsin selkeästi tutkintailmoituksesta, jossa tapahtumia on kuvattu käyttämällä muotoiluja ”epäilläään pahoinpidelleen naisystävänsä” ja ”ilmoittaja oli tullut poikaystävänsä pahoinpitelemäksi”.

Selvityksistä ilmenee, että tässä tapauksessa tutkinnanjohtajan virheestä ei lopulta aiheutunut vahinkoa, koska tuntemattomaksi jääneestä syystä myös lievää pahoinpitelyä koskeva rikosnimike oli kulkeutunut pahoinpitelyä koskeneen rikosnimikkeen kanssa syyttäjälle syyteharkintaan. Asiassa vahingon estänyt sattumanvarainen tietojärjestelmän tekninen seikka ei kuitenkaan poista tutkinnanjohtajan menettelyn virheellisyyttä ja hänen vastuutaan.

Tutkinnanjohtaja on selvityspyyntöni jälkeen korjannut lievää pahoinpitelyä koskeneen virheellisen päätöksen.

6) 5500/R/-/24

Ilmoituksessa on kolme asianimikettä, joista kahdessa on kyse läheissuhteesta. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Kolmas rikosnimike on koskenut lievää pahoinpitelyä, jossa asianosaiset eivät ole rikoslain 21 luvun 9 §:n tarkoittamalla tavalla läheisessä suhteessa. Tältä osin tutkinta on lopetettu asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi.

Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

7) 5500/R/-/24

Epäillyn lievän pahoinpitelyn asianomistajana on ollut rikoksesta epäillyn vanhempi.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario D on 15.11.2024 tehnyt päätöksen lopettaa esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta. Selvityksessään rikoskomisario D on todennut tulkinneensa asiassa lakia virheellisesti. Hän ei ollut ottanut huomioon, että kyseessä ei ole asianomistajarikos.

Rikoskomisario D on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Esitutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

8) 5500/R/-/24

Hätäkeskukseen on tehty ilmoitus, että kadulla olevaan naiseen on mahdollisesti kohdistettu lähisuhdeväkivaltaa. Nainen on kertonut paikalle saapuneelle poliisille entisen miesystävänsä pahoinpidelleen häntä. Nainen ei ole kuitenkaan halunnut kertoa ex-kumppaninsa nimeä eikä tämän henkilöllisyyttä ole saatu selville.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario E on tehnyt 27.1.2025 päätöksen lopettaa esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Rikoskomisario E on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Esitutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan. Rikoskomisario on tehnyt 14.5.2025 esitutkintalain 3 luvun 13 §:n mukaisen päätöksen esitutkinnan keskeyttämisestä, koska epäiltyä tekijää ei ole saatu yksilöityä. Päätöksen perusteluissa todetaan, että esitutkinta aloitetaan uudestaan, jos tekijä tunnistetaan, tai asiaan saadaan muulla tavoin lisätietoa.

9) 5500/R/-/24

Asia on sisältänyt puolisoiden välisen perusmuotoisen pahoinpitelyn, joka on saatettu asianmukaisesti syyteharkintaan. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Lisäksi ilmoitukseen on kirjattu lievänä pahoinpitelynä rikosepäily, jossa mies oli käynyt naapurin päälle tämän tullessa auttamaan uhria. Sitä koskeva tutkinta on lopetettu asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi, koska kyse ei ollut lähisuhteesta.

Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

Selvitysten mukaan asian tutkijana toiminut olisi itse kirjannut sekä kuitannut esitutkintapäätöksen poliisiasian tietojärjestelmässä vastoin poliisilaitoksen ohjeistusta. Olen ottanut päätökseen tekoon liittyvän menettelyn tutkittavaksi erikseen.

10) 5500/R/-/25

Hätäkeskukseen oli tehty ilmoitus, että ex-mies oli pahoinpidellyt ilmoittajaa. Poliisipartio on käynyt asunnolla ja uhri on kertonut miehen tekemästä väkivallasta. Seuraavana päivänä uhri on ilmoittanut poliisille, ettei hän halua vaatia rangaistusta entiselle miehelleen tapahtuman vuoksi.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario D on tehnyt 17.1.2025 päätöksen olla aloittamatta lievästä pahoinpitelystä esitutkintaa, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Selvityksessään tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on todennut, että tutustuttuaan hallituksen esityksen tulkintaan lähisuhteeksi luokitellusta väkivallasta vaikuttaa, että selkeämpää olisi ollut kohdella suhdetta lähisuhteena. Helsingin poliisilaitos on lausunnossaan todennut, että asiaa olisi ollut perusteltua käsitellä lähisuhdeväkivaltarikoksena. Myös Poliisihallitus on lausunnossaan yhtynyt poliisilaitoksen näkemykseen siitä, että kyseessä on ollut rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittama läheinen suhde. Käytössäni olevan aineiston

perusteella arvioin asiaa samoin. Kyse on ollut entiseen puolisoon / seurustelukumppaniin kohdistetusta teosta. Kyse ei ole ollut tavanomaisesta ystävyys- tai kaverisuhteesta, vaan rikoslain 21 luvun 16 §:ssä tarkoitettusta läheissuhteesta.

Rikoskomisario D on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Esitutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

11) 5500/R/-/25

Asiassa puolisoiden välillä on ollut väkivaltaa ja heitä molempia on epäilty lievästä pahoinpitelystä.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario B on tehnyt 28.3.2025 päätöksen lopettaa esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Rikoskomisario B on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

Asiassa ilmenevän perusteella tutkija oli antanut asiassa asianosaisille suullisen huomautuksen, vaikka toinen rikoksesta epäilty ei ollut edes tunnustanut menettelyä eikä esitutkintaa ollut lopetettu esitutkintalain 3 luvun 9 §:n nojalla. Olen ottanut tämän asian erikseen tutkittavakseni.

Yhteenveto: Helsingin poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Helsingin poliisilaitoksen 11 esitutkintaa. Epäilty lähisuhteessa tapahtunut lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 5 tapauksessa. Selvityspyyntöni jälkeen poliisilaitos avasi esitutkinnan uudelleen 4 tapauksessa. Yhdessä tapauksessa lievä pahoinpitely oli virheellisestä päätöksestä huolimatta jo aiemmin siirtynyt syyttäjän syyteharkintaan.

2.2 Hämeen poliisilaitos

12) 5590/R/-/23

Asiassa on ollut kaksi rikosnimikettä, joista toisessa on ollut kyse lähisuhdeväkivallasta. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Lähisuhteessa tapahtuneesta asiasta tutkinnanjohtaja on tehnyt syyttäjälle esityksen esitutkinnan rajoittamiseksi ja esitutkinta on lopetettu syyttäjän päätöksellä. Asiassa ei ole tältä osin aihetta toimenpiteisiin.

Toisen asiakohdan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario F on 1.10.2024 päättänyt, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta. Päätös on ollut lainmukainen, sillä asiassa kyse ei ole ollut lähisuhteesta. Huomioni on kiinnittynyt kuitenkin päätöksen perusteluihin.

Koska ratkaisu on perustunut yksiselitteiseen laissa säädettyyn syyteoikeuden puuttumiseen, esitutkintapäätöksen perustelut voivat olla sinänsä niukat. Käsiteltävässä esitutkintapäätöksessä ei ollut kuitenkaan millään tavoin kuvattu tutkittavana olleen asian tapahtumatietoja. Tällöin perusteluista ei ilmene se, miten sovellettavat säännökset on sidottu nimenomaan kyseisen tapauksen tosiseikkoihin. Näkemykseni mukaan päätöksessä olisi ollut aiheellista tuoda esille myös se, että se on koskenut ainoastaan toista asiakohtaa.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario F on selvityksessään todennut, että jälkikäteen asiaa tarkastellen kirjoitustekniikkaa tämänkaltaisten asioiden päätöksessä on jatkossa syytä parantaa. Saatan hänen tietoonsa esittämäni käsitykset esitutkintapäätöksen perusteleminen.

Lisäksi huomioni oli kiinnittynyt esitutkinnan keston. Rikosilmoitus oli kirjattu 29.6.2023. Tutkinnan päätös on tehty toisen asiakohdan osalta 1.10.2024. Toisen asiakohdan osalta asia on esitetty syyttäjälle rajoitettavaksi 4.10.2024.

Esitutkinta on kestänyt noin 1 vuoden ja 8 kuukautta, joka on jo lähtökohtaisesti pitkä aika tämän asian laatuun ja laajuuteen nähden. Tutkintailmoituksen perusteella asiassa ei ollut tehty mitään tutkintatoimenpiteitä rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen, kunnes asianomistajaa oli kuultu noin 1 vuoden ja 8 kuukauden kuluttua tutkintapyyntöön tekemisestä. Esitutkintaa ei ole toimitettu esitutkintalain 3 luvun 11 §:n edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivästystä. Päätöksessäni jäljempänä todetun tavoin kohdistan esitutkinnan viipymisten osalta asiassa toimenpiteeni poliisilaitokselle.

13) 5590/R/-/24

Asiassa on kyse avopuolisoiden välisistä rikoksista, joista yksi rikosnimike on ollut lievä pahoinpitely. Asiassa tehdyn sovittelun jälkeen puolisoilla ei ole ollut vaatimuksia toisiaan kohtaan.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario G on tehnyt 9.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskevat esitutkinnot, koska asianomistajat eivät vaadi rangaistusta. Selvityksessään rikoskomisario on todennut tehneensä päätöksen epähuomiossa. Näin ei olisi kuulunut tehdä, koska avopuolisoiden välisessä lievässä pahoinpitelyssä on kyse yleisen syytteen alaisista rikoksista.

Rikoskomisario G on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Tutkintailmoituksen mukaan asianomistaja oli muun ohella kertonut, että rikoksesta epäilty oli ottanut häntä kaulukselta kiinni kuristusotteella. Kaulan alueelle kohdistunutta väkivaltaa ei ole lainkaan mainittu tutkinnan päätöksessä. Näin ollen tutkinnan päätöksen perusteluista ei ilmene, miten tutkinnanjohtaja oli arvioinut sen merkitystä tutkittavana olleeseen rikosnimikkeeseen. Pään ja kaulan alueelle kohdistunut teko saattaa täyttää pikemmin perusmuotoisen pahoinpitelyn tunnusmerkistön.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

14) 5590/R/-/24

Asiassa on kyse seurustelukumppaniin kohdistetusta lievästä pahoinpitelystä.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli H on tehnyt 15.11.2024 päätöksen lopettaa esitutkinta, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta. Selvityksessään H on todennut, ettei ollut jostain syystä päätöstä kuitatessaan huomannut kyseessä olevan lähisuhdeväkivaltajuttu.

Rikosylikonstaapeli H on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

15) 5590/R/-/24

Asiassa on ollut useita asiakohtia, joista osassa on ollut kyse lähisuhdeväkivalta-asiasta. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Lähisuhteessa tapahtunut rikosepäily on lähetetty syyttäjälle syyteharkintaan. Menettely on ollut lainmukainen.

Muilta osin tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario F on tehnyt 19.2.2025 päätöksen lopettaa esitutkinta, koska kyse on ollut asianomistajarikoksista eikä asianomistaja vaadi rangaistusta.

Koska ratkaisu on perustunut yksiselitteiseen laissa säädettyyn syyteoikeuden puuttumiseen, esitutkintapäätöksen perustelut voivat olla sinänsä niukat. Käsiteltävässä esitutkintapäätöksessä ei ollut kuitenkaan millään tavoin kuvattu esimerkiksi tutkittavana olleen asian tapahtumatietoja. Tällöin perusteluista ei ilmene se, miten sovellettavat säännökset on sidottu nimenomaan kyseisen tapauksen tosiseikkoihin.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario F on selvityksessään todennut, että jälkikäteen asiaa tarkastellen kirjoitustekniikkaa tämänkaltaisten asioiden päätöksessä on jatkossa syytä parantaa. Saatan hänen tietoonsa esittämäni käsitykset esitutkintapäätöksen perusteleminen.

16) 5590/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario I on tehnyt 20.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskeva esitutkinta, koska kyse on ollut asianomistajarikoksista eikä asianomistaja vaadi rangaistusta.

Tutkintailmoitukseen kirjatun mukaan mies oli työntänyt naisen ravintolassa maahan. Asia oli poliisiasian tietojärjestelmässä kirjattu lähisuhdeväkivallaksi. Lisäksi poliisilaitoksen selvityksen mukaan rikoksesta epäilty ja asianomistaja olivat tutkintamuistiolle kirjatun perusteella olleet aiemmin parisuhteessa. Tutkinnanjohtajan selvityksestä ei ilmene, että hän olisi havainnut kumpaakaan asiaa päätöstä tehdessään.

Rikoskomisario I on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

Yhteenveto: Hämeen poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Hämeen poliisilaitoksen 5 esitutkintaa. Epäilty lähisuhteessa tapahtunut lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 3 tapauksessa. Selvityspyyntöni jälkeen poliisilaitos avasi nämä esitutkinnat uudelleen.

2.3 Itä-Uudenmaan poliisilaitos

17) 5560/R/-/23

Asiassa on kyse kahdesta lievästä pahoinpitelystä. Toisessa tutkittavana olleessa rikoksessa asianosaiset ovat olleet lähisuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Sen sijaan toisessa epäillyssä rikoksessa asianosaiset eivät ole olleet lähisuhteessa. Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on päättänyt tutkinnan, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

18) 5560/R/-/24

Esitutkinta on kesken. Asia oli ilmennyt päättyneitä esitutkintoja koskeneessa aineistossa ilmeisesti tietojärjestelmään tehdyn päätösluonnoksen vuoksi.

Yhteenveto: Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen 2 esitutkintaa. Näissä ei ilmennyt lainvastaista menettelyä.

2.4 Itä-Suomen poliisilaitos

19) 5740/R/-/23

Kyse on ollut muun ohella lievästä pahoinpitelystä, jonka esitutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario J on päättänyt 12.11.2024, koska asianomistaja ei vaatinut rangaistusta.

Asia oli luokiteltu tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivalta-asiaksi. Rikoskomisario on selvityksessään todennut, että luokittelutietoihin tehty merkintä on virheellinen. Hänen mukaansa kyse ei ole ollut lähisuhdeväkivallasta, joten hän on voinut päättää lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan peruttua rangaistusvaatimuksensa. Rikoskomisario on pahoitellut luokittelutiedon virhettä ja todennut, että hänen olisi tullut huomata se esitutkintaa päättäessään.

Selvityksen perusteella asianosaisten keskinäisen suhteen määrittely on ollut tulkinnanvaraista. Asianomistaja on kuulustelussaan puhunut epäilystä henkilöstä muun ohella ”puolituttuna” ja ”entisenä ystävänä”. Asianosaisten suhteen määrittelyyn ja tutkittavan rikoksen syyteoikeuteen on liittynyt tapauksessa sellaisia oikeudellisia kysymyksiä, joiden vuoksi tutkinnanjohtajan olisi ollut perustelua tehdä asiassa esitutkintalain 5 luvun 1 §:n mukainen ilmoitus syyttäjälle. Ilmoituksen tekeminen olisi ollut perusteltua erityisesti siihen nähden, että selvityksen mukaan poliisilaitoksella on ollut käsittelyssä useampia samoja asianosaisia koskevia asioita.

Saatan käsitykseni tutkinnanjohtajan tietoon.

Käytössäni olevan aineiston perusteella minulla ei ole kuitenkaan aihetta katsoa tutkinnanjohtajan ylittäneen hänelle kuuluvaa harkintavaltaansa arvioidessaan, että asianosaiset eivät ole olleet rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisessa lähisuhteessa.

Esitutinnan kestosta totean, että rikosilmoitus oli kirjattu 20.6.2023 ja tutkinnan päätös on tehty 12.11.2024. Esitutkinta on kestänyt yhteensä noin 1 vuoden ja 5 kuukautta. Esitutkinta on kestänyt pitkään asian laatuun nähden.

Itä-Suomen poliisilaitos on lausunnossaan todennut vaikuttavan siltä, että esitutkinta ei ole ollut kenenkään valvonnassa eikä arvioitavana tarvittavien tutkintatoimenpiteiden ensimmäisen puolen vuoden aikana. Kuten poliisilaitos on lausunnossaan todennut, tietojärjestelmän kirjausten on vastattava todellisuutta. Esitutinnan tutkinnanjohtajuus ei voi olla niin epäselvässä tilassa, ettei kukaan tosiasiaassa valvo esitutinnan viivytyksetöntä ja asianmukaista toimittamista.

Kohdistan esitutinnan viipymisestä asiassa toimenpiteeni poliisilaitokselle.

20) 5740/R/-/23

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario K on tehnyt 20.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutinnan, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Jo tutkintailmoituksen tiedoista on ollut nähtävissä, että asianosaiset ovat olleet eronnut pariskunta, joka kuitenkin tapahtumahetkellä oli vielä asunut samassa asunnossa. Asianosaisten välisessä suhteessa on ollut selvästi kyse rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamasta läheisestä suhteesta, jossa tehty lievä pahoinpitely on virallisen syytteen alainen. Tutkinnanjohtaja on selvityksessään todennut luottaneensa asiassa tutkijan sanaan, että ky-

seessä oli eronnut pariskunta. Hän on todennut, että asia olisi pitänyt saattaa syyttäjän ratkais-
tavaksi ja todennut jatkossa kiinnittävänsä tarkemmin huomiota entisen pariskunnan käsitte-
seen.

Rikoskomisario K on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen
esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole
ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

21) 5740/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli L on tehnyt 21.3.2025 päätöksen lopettaa lievää
pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja
kyse on asianomistajarikoksesta.

Rikosylikonstaapeli L on menetellyt lainvastaisesti. Jo tutkintailmoitukselta on selkeästi ilmen-
nyt, että asianosaiset ovat olleet parisuhteessa useita vuosia ja ovat edelleen parisuhteessa.
Kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Tutkinnanjohtaja on selvityksessään todennut, että asiaa nyt arvioiden päätös tutkinnan lopet-
tamisesta on tehty virheellisesti.

Huomionarvoista on myös se, että asianomistaja ei ollut missään vaiheessa peruuttanut vaati-
muksiaan. Asianomistaja ei ollut halukas selvittämään asiaa eikä vastannut poliisin tavoittelu-
yrityksiin. Tällä perusteella ei voida kuitenkaan tehdä johtopäätöstä asianomistajan suhtautumi-
sesta rangaistusvaatimukseensa.

Tutkintailmoituksen perusteella teossa oli kyse siitä, että epäilty olisi lyönyt asianomistajaa nyr-
killä päähän ja kuristanut. Kyse on ollut väkivallasta, jollaista oikeuskäytännössä arvioidaan ta-
vanomaisesti pahoinpitelynä. Tutkinnan päätöksessä ei ollut perusteltu, miksi tekoa tässä ta-
pauksessa olisi tullut tutkia lievänä pahoinpitelynä.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

22) 5740/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario M on tehnyt 19.12.2024 päätöksen lopettaa lievää
pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja
kyse on asianomistajarikoksesta.

Rikoskomisario M on menetellyt asiassa lainvastaisesti. Lievässä pahoinpitelyssä asianomistajana on ollut epäillyn kumppani. Tutkinnanjohtaja ei ole voinut tehdä esitutkintapäätöstä sillä perusteella, että asianomistaja ei vaadi rangaistusta. Kyse ei ole asianomistajarikoksesta.

Selvityksessään rikoskomisario on todennut katsovansa tehneensä asiassa oikeudenmukaisen ja oikean päätöksen, joka ei tosiasiallisesti loukkaa kenenkään etua tai oikeutta. Hän on todennut päätöksensä perustuneen siihen, että asianomistaja ei ole selvittänyt asiaa ja tämän kuulustelun perusteella oli myös epäselvää se, oliko koko pahoinpitelyä ylipäättään tapahtunut. Edelleen asiaa jälkikäteen arvioidenkin rikoskomisario toteaa olevansa siinä käsityksessä, että mahdollinen syyttäjän ratkaisu ei olisi muuttanut asian tosiasiallista lopputulosta. Toisaalta rikoskomisario on kuitenkin todennut, että mikäli hänen katsottaisiin toimineen virheellisesti, hän myöntää virheensä. Hän toteaa, ettei ole kuitenkaan tarkoituksellisesti jättänyt noudattamatta asiaa koskevaa lakia. Kyseessä on inhimillinen erehdys, josta hän on erittäin harmissaan ja pahoillaan.

Viranomainen ei voi perustaa päätöstään muihin kuin laissa säädettyihin perusteisiin. Tutkinnanjohtajan päätös on ollut selvästi lainvastainen. Poliisi ei toimi syyttäjänä eikä tuomioistuinena. Mikäli tutkinnanjohtajalla on ollut mielestään edellytykset tehdä asiassa jokin toisenlainen tutkinnan päätös, hänen olisi tullut tehdä siitä perusteltu ratkaisu sen sijaan, että on tehnyt ilmeisen lainvastaisen päätöksen.

Tutkintailmoituksen perusteella teossa kyse oli rikosepäilystä, että mies olisi lyönyt tyttöystävänsä päähän. Ulkopuolinen henkilö oli tehnyt havaintoja tapahtumaan liittyen ja löytänyt naisen lumipenkasta. Päähän lyömisessä on kyse sellaisesta väkivallasta, jollaista oikeuskäytännössä arvioidaan tavanomaisesti pahoinpitelynä. Tutkinnan päätöksessä ei ollut perusteltu sitä, miksi tällaista tekoa tässä tapauksessa olisi tullut tutkia lievänä pahoinpitelynä.

Poliisilaitos on selvityspyyntöni jälkeen ilmoittanut, että asiaa tutkitaan nyt ensisijaisesti pahoinpitelynä.

23) 5740/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli L on tehnyt 19.10.2024 päätöksen lopettaa lievässä pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta. Esitutkintapäätöksen perusteluissa tutkinnanjohtaja oli tuonut esille asianomistajan kuvailleen lyöntejä ”läpsäisyiksi”.

Asianosaiset olivat ilmoittamansa mukaan viettäneet vain joitain päiviä yhdessä. Käytössäni olevan aineiston perusteella minulla ei ole aihetta katsoa tutkinnanjohtajan ylittäneen hänelle kuuluvan harkintavaltansa arvioidessaan, että asianosaiset eivät ole olleet rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisessa lähisuhteessa ja on päättänyt esitutkinnan asianomistajan peruutettua rangaistusvaatimuksensa. Asian luokittelu tietojärjestelmässä on ollut virheellinen.

24) 5740/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli L on tehnyt 21.3.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Rikosylikonstaapeli L on menetellyt asiassa lainvastaisesti. Asianosaiset ovat sisaruksia, joten lievässä pahoinpitelyssä ei ole ollut kyse asianomistajarikoksesta. Rikosylikonstaapeli on selvityksessään myöntänyt, että jälkikäteen arvioituna päätös tutkinnan lopettamisesta on tehty virheellisesti.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asianomistajaa ei ole tavoitettu ennen esitutkintapäätöksen tekemistä, vaan lopputulokseen on päädytty sillä perusteella, että asianomistajalla ei ole aikaisemmin vastaavanlaisissa tilanteissa ollut vaatimuksia ja todennäköisesti näin tulisi tässäkin tapauksessa käymään. Tällaiseen päättelyyn asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumista ja esitutkinnan päättämistä ei voi kuitenkin perustaa. Tutkinnanjohtaja on selvityksessään myöntänyt menettelynsä olleen virheellinen.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta asiassa avattiin uudelleen.

25) 5740/R/-/24

Tutkintailmoituksen mukaan ilmoittaja oli kertonut hänen entisen poikaystävänsä tönäisseen hänet kadulla nurin aiheuttaen vammoja. Asiassa on tehty sovittelualoite sovittelutoimistoon. Asianosaiset ovat sovittelutoimistoon ilmoittaneet sopineensa asian keskenään. Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli L on tehnyt 14.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistaja on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa.

Esitutkintapäätöksen perusteluissa on selostettu ainoastaan esitutkintalain 3 luvun 4 §:n sisältö. Tämän perusteella ei voida päätellä, mihin tosiseikkoihin päätös on perustunut ja miten nämä ovat vaikuttaneet asian ratkaisuun. Esitutkintapäätöksen perusteluista ei ilmene mitenkään esimerkiksi, miten tutkinnanjohtaja oli arvioinut asianosaisten suhdetta. Päätöksen perusteluista ei

ole pääteltävissä, miksi tutkintailmoituksessa kuvatus entisen poikaystävän tekemässä lievässä pahoinpitelyssä olisi kyse asianomistajarikoksesta.

Myöskään tutkinnanjohtajan selvityksestä ei ilmene, että asianosaisten suhteesta olisi selvitetty edes, kuinka pitkään he olivat seurustelleet tai milloin seurustelu oli päättynyt. Näin ollen kyse ei ole vain esitutkintapäätöksen perustelujen puutteista. Asianosaisten suhteen laatua ei ole esitutkinnassa edes selvitetty siten, että tutkinnanjohtaja olisi voinut pätevästi arvioida syyteoi-keutta.

26) 5740/R/-/25

Tutkintailmoituksen mukaan ilmoittaja oli soittanut hätäkeskukseen useita kertoja kertoen, että entinen puoliso oli tukistanut häntä eikä suostunut poistumaan asunnosta. Nainen on odottanut poliisia rappukäytävässä, koska ei ole uskaltanut mennä kotiinsa.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli N on tehnyt 10.1.2025 päätöksen lopettaa lie-vää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistaja on peruuttanut rangaistusvaati-muksensa. Selvityksessään rikosylikonstaapeli on todennut päätöksen perustuneen siihen, että asianosaiset olivat eronneet yli 10 vuotta aiemmin eivätkä asuneet yhdessä.

Vaikka asianosaisten suhteen laatuun on liittynyt tulkinnanvaraisuutta, rikosylikonstaapeli N:n päätös on asianosaisten suhteen laatu huomioon ottaen perustunut lainvastaiseen perustee-seen. Kuten myös poliisilaitos on lausunnossaan todennut, asiassa on ollut ilmeistä, että asian-osaiset ovat avioerostaan huolimatta olleet ilmeisen läheisessä suhteessa. Kyse ei ole ollut ta-vanomaisesta ystävyys- tai kaverisuhteesta, vaan rikoslain 21 luvun 16 §:ssä tarkoitetusta lä-heissuhteesta. Tätä seikkaa on puoltanut muun ohella se, että naisen kertoman perusteella on tavanomaista, että entinen puoliso oleskelee hänen asunnossaan. Nainen oli myös kertonut tavanomaista olevan, että entinen puoliso on humalassa väkivaltainen. Pariskunnalla on yhtei-nen täysi-ikäinen lapsi.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta on aloitettu uudelleen. Tutkinnanjohtaja on tehnyt syyttäjälle esitutkinnan rajoittamista koskevan esityksen ja aluesyyttäjä on määrännyt esitutkinnan lope-ttavaksi.

Yhteenveto: Itä-Suomen poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Itä-Suomen poliisilaitoksen 8 esitutkintaa. Epäillyn lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangais-tusvaatimuksen puuttumisen vuoksi 5 tapauksessa. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinnat aloi-tettiin uudelleen.

Yhdessä tapauksessa asianosaisten suhteen laatua ei ollut selvitetty esitutkinnassa siten, että syyteoikeutta olisi voitu arvioida. Poliisilaitoksen lausunnon perusteella myös tämä esitutkintapäätös on otettu poliisilaitoksella uudelleen arvioitavaksi. Lausuntoa annettaessa uudelleen arviointi ja mahdolliset toimenpiteet ovat olleet kesken.

2.5 Kaakkois-Suomen poliisilaitos

27) 5620/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli O on tehnyt 20.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistaja on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa.

Rikosylikonstaapeli O on menetellyt asiassa lainvastaisesti. Tutkinnanjohtaja ei ole voinut tehdä esitutkintapäätöstä sillä perusteella, että asianomistaja ei vaadi rangaistusta, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Jopa tutkinnanjohtajan omassa esitutkintapäätöksessä on nimenomaisesti todettu, että teko on kohdistunut avopuolisoon.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on tuonut esille tehneensä päätöksen esitutkinnan lopettamisesta, koska asianomistaja oli ilmoittanut vakaasta tahdostaan luopuvansa rangaistusvaatimuksesta ja kokonaisarvostelussa tapaus on varsin vähäinen.

Viranomainen ei voi perustaa päätöstään muihin kuin laissa säädettyihin perusteisiin. Tutkinnanjohtajan päätös perustunut selvästi lainvastaiseen perusteeseen. Mikäli tutkinnanjohtajan arvion mukaan asiassa on esimerkiksi edellytykset esitutkinnan rajoittamista koskevalle esitykselle, hänen tulee tehdä sitä koskeva perusteltu esitys syyttäjälle sen sijaan että päättää asian lainvastaisella perusteella.

Tutkinnan päätöksessä on kerrottu asianomistajan kertoneen puolison kaataneen hänet maahan ja lyöneen nyrkillä kasvoihin. Kyse on väkivallasta, jollaista oikeuskäytännössä arvioidaan tavanomaisesti pahoinpitelynä. Näkemykseni mukaan rikoskomisarion päätöksen perusteluista ei ilmene riittäviä perusteluja sille, miksi tekoa on tutkittu ainoastaan lievänä pahoinpitelynä.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta on aloitettu uudelleen.

28) 5620/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut ylikonstaapeli O on tehnyt 9.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskevan esitutkinnan, koska asianomistaja ei vaatinut rangaistusta.

Selvityksen perusteella päätös on ollut asianmukainen, mutta tietojärjestelmässä oleva luokiteltutieto on väärin. Koska asiassa ei tutkinnanjohtajan arvion mukaan ollut kyse lähisuhdeväkivallasta, asian luokittelu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi on ollut virheellinen.

29) 5620/R/-/24

Asiassa on ollut tutkittavana läheissuhteessa tapahtunut molemminpuolinen pahoinpitely. Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli P on tehnyt epäilystä pahoinpitelystä esitutkinnan rajoittamisesityksen syyttäjälle ja lievän pahoinpitelyn hän on 17.1.2025 päättänyt, koska asianomistaja on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa.

Rikosylikonstaapeli P on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityksessään rikosylikonstaapeli on todennut hänellä tapahtuneen jonkinlaisen ajatuskatkoksen. Hän on todennut selvityspyynnön saatuaan keskustelleensa asiasta jo aluesyyttäjän kanssa ja tekevänsä lievää pahoinpitelyä koskevasta esitutkinnasta rajoitusesityksen samoin perustein kuin pahoinpitelystä oli tehty.

30) 5620/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli Q on päättänyt olla toimittamatta lievää pahoinpitelyä koskevaa esitutkintaa, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on myöntänyt tehneensä asiassa väärän päätöksen. Häneltä on kiireessä jäänyt huomaamatta tutkintailmoituksessa todettu viittaus teon kohdistumista kumppaniin. Tutkinnanjohtaja on todennut ottaneensa asian uudelleen tutkintaan.

Rikosylikonstaapeli Q on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta on aloitettu uudelleen.

Yhteenveto: Kaakkois-Suomen poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen 4 esitutkintaa. Epäillyn lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 3 tapauksessa.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinnat aloitettiin uudelleen.

2.6 Lapin poliisilaitos

31) 5800/R/-/24

Lapin poliisilaitoksella on 24.1.2025 tehty päätös lopettaa lievää pahoinpitelyä koskeva esitutkinta, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta. Päätös on ollut lainvastainen. Tutkintailmoitukseen kirjattujen tietojen perusteella kyse on ollut avopuolisoon kohdistuneesta teosta.

Rikoskomisario R on selvityksessään todennut vastaavansa päätöksestä ja todennut, että valitettavasti tässä tapauksessa päätös ei ole ollut lainmukainen. Selvityksessään hän on kertonut luottaneensa asiassa tutkijan tekemään päätösehdotukseen ja olleensa sen perusteella siinä uskossa, että tapauksessa kyse olisi ollut asianomistajarikoksesta.

Asian tutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

2.7 Lounais-Suomen poliisilaitos

32) 5650/R/-/24

Asiassa on kyse kahdesta lievästä pahoinpitelystä. Toisessa asiassa asianosaiset ovat olleet lähisuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivalaksi. Toisessa asiassa asianosaiset eivät ole olleet lähisuhteessa ja sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on lopettanut, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

33) 5650/R/-/24

Asiassa on kyse kahdesta lievästä pahoinpitelystä. Toisessa tutkittavana olleessa pahoinpitelyssä asianosaiset ovat olleet lähisuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Toisessa tutkitussa asiassa asianosaiset eivät ole olleet lähisuhteessa ja sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on lopettanut, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

34) 5650/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli S on tehnyt 28.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskeva esitutkinta, koska asianomistaja ei ole esittänyt rangaistusvaatimusta.

Rikosylikonstaapeli S on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskevien esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen seurauksena, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta. Kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta, koska asianosaisina on ollut vanhempi ja hänen lapsensa.

Päätöksen tehnyt tutkinnanjohtaja on lausunnossaan todennut, ettei sukulaissuhde ole käynyt ilmi tutkintailmoituksesta. En voi kuitenkaan yhtyä tähän näkemykseen. Jo tutkintailmoituksessa on ilmennyt asianosaisilla olevan sama sukunimi. Lisäksi siinä on kerrottu asianomistajan tulleen ”vanhaan kotiinsa” ja paikalla olleen vanhemman kertoneen tapahtumista ”yhtenevästi poikansa kanssa”. Asia oli myös luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Näiden tietojen perusteella tutkinnanjohtajan olisi pitänyt kiinnittää huomiota asianosaisten läheissuhteeseen.

Asian tutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

35) 5650/R/-/24

Asiassa epäillään miehen lyöneen avokämmenellä puolisoaan. Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli T on tehnyt 4.12.2024 lievästä pahoinpitelystä päätöksen, että esitutkintaa ei aloiteta, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta.

Rikosylikonstaapeli T on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskevien esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen seurauksena, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Asian tutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

36) 5650/R/-/24

Lounais-Suomen poliisilaitoksella 4.10.2024 tehty päätös lievää pahoinpitelyä koskevan esitutkinnan lopettamisesta on lainvastainen. Esitutkintaa ei ole voitu päättää sillä perusteella, että asianomistaja ei vaadi rangaistusta, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta ottaen huomioon

asianosaisten läheissuhde. Asiassa on kyse rikosepäilystä, jossa epäiltynä tekijänä on entinen puoliso.

Olen ottanut erillisenä asiana tutkittavakseni esitutkintapäätöksen päätöksentekomenettelyn.

Asian tutkinta on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudestaan.

37) 5650/R/-/24

Kyse on ollut rikosepäilystä, jossa hätäkeskukseen ilmoituksen mukaan mies oli asianosaisten yhteisessä asunnossa kuristanut ilmoittajaa kaulalta. Rikoskomisario U on tehnyt 13.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistaja on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa. Tutkinnan päätöksen perusteluissa on tuotu esille, että asianomistajalle ei ollut aiheutunut vammoja eikä asianomistajan mukaan hyvin hetkellinen kuristaminen ollut kovinkaan voimakasta.

Rikoskomisario U on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Lievänä pahoinpitelynäkään kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta ottaen huomioon asianosaisten läheissuhde.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on todennut, että asiassa oli saadun selvityksen perusteella todettu, että asianomistajan edun mukaista ei ollut viedä asiaa eteenpäin syyttäjälle. Viranomaisen ei voi kuitenkaan perustaa päätöstään muihin kuin laissa säädettyihin perusteisiin. Tutkinnanjohtajan päätös on ollut selvästi lainvastainen.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että asia on avattu uudelleen tutkintaan ja ensisijaisesti tekoa tutkitaan pahoinpitelynä.

38) 5650/R/-/24

Rikosylikonstaapeli V on tehnyt 2.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Rikosylikonstaapeli V on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Kyse on rikosepäilystä, jossa lievän pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein. Tutkinnan päätöksensä perusteluissa tutkinnanjohtaja oli nimenomaisesti todennut asianosaisten asuvan yhdessä ja olevan pariskunta.

Selvityksessään tutkinnanjohtajana toiminut V on todennut, että varsinaista esitutkintaa ei tulisi hänen mielestään aloittaa asiassa uudelleen. Hän on todennut, että asia tultaisiin päättämään vähäisyysperusteella, mikäli rikos on edes asiassa tapahtunut. Selvityksessään V ei ole lausunut kuitenkaan mitään siitä seikasta, miksi hän oli asiassa tehnyt lakiin perustumattoman ratkaisun, vaikka hänellä oli mielestään ollut myös lainmukaiset perusteet asian päättämiseksi.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että asia on avattu uudelleen tutkintaan.

39) 5650/R/-/24

Rikosylikonstaapeli V on tehnyt 22.11.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Rikosylikonstaapeli V on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein. Tutkinnan päätöksensä perusteluissa tutkinnanjohtaja oli nimenomaisesti jopa todennut asianosaisten olevan pariskunta.

Selvityksessään tutkinnanjohtajana toiminut V on todennut, että varsinaista esitutkintaa ei tulisi hänen mielestään aloittaa asiassa uudelleen. Asia tultaisiin päättämään vähäisyysperusteella. V ei ole lausunut kuitenkaan mitään siitä seikasta, miksi hän oli asiassa tehnyt lakiin perustumattoman ratkaisun, vaikka hänellä oli mielestään ollut myös lainmukaiset perusteet asian päättämiseksi.

Tutkinnanjohtajan esitutkintapäätöksen perusteella kyse on ollut nyrkillä kasvoihin lyömisestä, kurkusta kiinnipitämisestä ja sylkemisestä. Tutkinnan päätöksen perustelujen mukaan epäilty oli kertonut ”yhtenevästi ilmoitustietojen kanssa”. Ilmeisesti epäilty oli siis jopa tunnustanut nämä teot. Tutkinnan päätöksen perusteluista ei ilmene riittäviä perusteluja sille, miksi tällaista tekoa olisi tullut arvioida ainoastaan lievänä pahoinpitelynä.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että asia on avattu uudelleen tutkintaan ja ensisijaisesti tekoa tutkitaan pahoinpitelynä.

40) 5650/R/-/24

Rikosylikonstaapeli W on tehnyt 12.12.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Tutkintailmoituksen perusteella hätäkeskus oli saanut tehtäväksi mennä asuntoon, josta kuului kovaa riitelyn ääntä. Tutkintailmoitukseen kirjatun mukaan asunnossa ollut mies on kertonut poliisipartiolle, että heillä oli tullut avopuolisonsa kanssa riitaa. Poliisiasian tietojärjestelmässä asia on kirjattu lähisuhdeväkivallaksi.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli on selvityksessään kertonut, että asianosaisten osoitteita oli selvitetty väestötietojärjestelmästä ja lisäksi tutkija oli keskustellut asianosaisten parisuhteen oloista asianomistajan kanssa. Tässä käydyssä keskustelussa ei ole tullut ilmi, että asianosaisten välillä olisi ollut ”pitkään kestänyttä parisuhdetta”.

Asiassa asianosaisten suhteen laatuun on liittynyt tulkinnanvaraisuutta, jonka tutkinnanjohtajana toiminut oli tunnistanut. Suhteen laadun, ja siten syyteoikeuden, arviointia varten hän oli hankkinut tietoja suhteen laadusta myös asianosaisilta. Minulla ei ole aihetta arvioida tutkinnanjohtajan ylittäneen asiassa harkintavaltaansa päätyessään siihen lopputulokseen, ettei kyse ole ollut läheissuhteesta.

Näkemykseni mukaan asianosaisten suhteen määrittelyyn, ja siten tutkittavan rikoksen syyteoikeuteen, on kuitenkin liittynyt tapauksessa sellaisia oikeudellisia kysymyksiä, joiden vuoksi tutkinnanjohtajan olisi ollut perustelua tehdä asiassa esitutkintalain 5 luvun 1 §:n mukainen ilmoitus syyttäjälle. Lisäksi asian luokittelu tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi on ollut virheellinen, koska asiaa ei poliisissa lähisuhdeväkivallaksi lopulta arvioitu.

Lisäksi näkemykseni mukaan tutkinnanjohtajan olisi tullut jo esitutkintapäätöksessään tuoda tarkemmin esille asianosaisten suhteen laatua koskenut selvitys ja hänen siitä tekemänsä oikeudellinen arvio. Näin ollen jo tutkinnan päätöksestä olisi ollut selvää, mihin seikkoihin hänen tekemänsä arvio oli perustunut.

41) 5650/R/-/24

Rikosylikonstaapeli V on tehnyt 17.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Rikosylikonstaapeli V on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskevan esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon. Tutkinnan päätöksensä perusteluissa tutkinnanjohtaja oli nimenomaisesti todennut kyseessä olevan lähisuhdeväkivaltaa.

Selvityksessään tutkinnanjohtajana toiminut V on todennut, että varsinaista esitutkintaa ei tulisi hänen mielestään aloittaa asiassa uudelleen. Asia tultaisiin päättämään vähäisyysperusteella. V ei ole lausunut kuitenkaan mitään siitä seikasta, miksi hän oli asiassa tehnyt lakiin perustuttoman ratkaisun, vaikka hänellä oli mielestään ollut myös lainmukaiset perusteet asian päättämiseksi.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että juttu on avattu uudestaan ja asia tutkitaan ensisijaisesti epäiltynä pahoinpitelynä.

42) 5650/R/-/24

Asiassa on kyse kahdesta lievästä pahoinpitelystä, jossa toisessa asianosaiset ovat olleet lähi-suhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkival-laksi. Toisessa tutkitussa asiassa asianosaiset eivät ole olleet lähisuhteessa ja sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on lopettanut, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta. Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

43) 5650/R/-/25

Rikosylikonstaapeli S on tehnyt 27.3.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Asianosaisten suhteen laatuun on liittynyt tulkinnanvaraisuutta, jonka tutkinnanjohtajana toiminut on tunnistanut. Asianosaiset olivat asuneet avoliitossa, mutta sen jälkeen jo useita vuosia erillään.

Minulla ei ole aihetta katsoa tutkinnanjohtajan ylittäneen harkintavaltaansa päätyessään hankkimillaan tiedoilla siihen lopputulokseen, ettei kyse ole ollut enää läheissuhteesta. Asian luokittelu tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi on ollut kuitenkin virheellinen, kun asiaa ei poliisissa lähisuhdeväkivallaksi lopulta arvioitu.

Yhteenveto: Lounais-Suomen poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Lounais-Suomen poliisilaitoksen 12 esitutkintaa. Epäillyn lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 7 tapauksessa. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinnat aloitettiin uudelleen.

2.8 Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

44) 5530/R/-/24

Asiassa on tutkittu kahta pahoinpitelyä ja yhtä lievää pahoinpitelyä. Pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset ovat olleet sisaruksia. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Lievää pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset eivät ole olleet lähisuhteessa. Sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on päättänyt, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin.

45) 5530/R/-/24

Rikoskomisario X on tehnyt 28.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon. Rikoskomisario X on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta. Selvityksessään hän on todennut päätöksenteossa tapahtuneen virheen ja ottaneensa asian uudelleen tutkintaan.

46) 5530/R/-/24

Esitutkinta on kesken. Asiassa ei ole tehty vielä esitutkintapäätöstä.

47) 5530/R/-/25

Rikosylikonstaapeli Y on tehnyt 17.3.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Selvityksen perusteella kyse ei ollut lähisuhteesta, joten päätös on asianmukainen.

Esitutkintapäätöksen perustelut ovat olleet kuitenkin puutteelliset, koska perusteluissa ei ollut lainkaan kuvattu mistä tapahtumista tutkittavana olleessa asiassa on kyse. Selvityspyyntöni jälkeen tutkinnanjohtaja on oma-aloitteisesti täydentänyt päätöksen perusteluja.

Lisäksi asia oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu virheellisesti lähisuhdeväkivallaksi. Tutkinnanjohtaja on todennut luokittelutiedon jääneen häneltä epähuomiossa huomaamatta ja korjanneensa luokittelun selvityspyyntöni jälkeen.

48) 5530/R/-/25

Asiassa on tutkittu pahoinpitelyä ja lievää pahoinpitelyä. Pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset ovat olleet läheissuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivallaksi. Lievää pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset eivät ole kuitenkaan olleet lähisuhteessa. Sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on päättänyt, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja kyse on asianomistajarikoksesta. Asiassa ei ole ilmennyt lainvastaista menettelyä.

Yhteenveto: Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen 5 esitutkintaa. Epäillyn lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 1 tapauksessa. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta aloitettiin uudelleen.

2.9 Oulun poliisilaitos

49) 5770/R/-/22

Rikoskomisario Z on tehnyt 21.3.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä ja laitonta uhkausta koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon eikä kyse ole ollut siten asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario Z on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Rikoskomisario Z ei ole myöskään päätöstä tehdessään havainnut, että lievän pahoinpitelyn syyte oikeus oli jo vanhentunut.

Asiasta oli kirjattu rikosilmoitus 18.6.2022, joka on ollut myös epäillyn rikoksen tekopäivä. Poliisi oli syksyllä 2022 suorittanut esitutkintatoimenpiteitä ja asianomistaja oli kuulusteltu joulukuussa 2022. Esitutkintaa ei kuitenkaan tuolloin saatettu loppuun. Tämän jälkeen esitutkinnassa on ollut kahden vuoden ajanjakso ilman minkäänlaisia toimenpiteitä. Lievän pahoinpitelyn syyte oikeus on vanhentunut kesäkuussa 2024.

Esitutkintaa ei ole toimitettu esitutkintalain edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivästystä. Asiassa menettelyn vakavuutta lisää se, että viivästymisen seurauksena lievän pahoinpitelyn syyte oikeus on vanhentunut.

Rikoskomisario Z:n tutkinnanjohtajuuteen asia oli siirtynyt 14.3.2025, jolloin lievää pahoinpitelyä koskenut syyteoikeus oli ollut jo vanhentunut. Kohdistan toimenpiteeni esitutkinnan viipymisestä poliisilaitokselle.

50) 5770/R/-/23

Rikoskomisario Å on tehnyt 13.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajilla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen tutkintailmoitukseen kirjatun mukaan puolisoon eikä kyse ole ollut siten asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario Å on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on tuonut esille kyseiseen tapaukseen liittyviä olosuhteita todeten muun ohella, että asiassa ei tulisi saamaan näyttöä syyteharkintaan. Tutkinnanjohtaja ei ole kuitenkaan lausunut varsinaisesti mitään siitä, miksi hän oli tehnyt lakiin perustumattoman päätöksen, mikäli asiassa oli hänen mukaansa edellytykset päättää esitutkinta jollain toisella lainmukaisella perusteella.

Poliisihallituksen ilmoittaman mukaan asia on selvityspyyntöni jälkeen avattu tutkintaan ja asiaa tutkitaan perusmuotoisena pahoinpitelynä.

Esitutkintaa ei ole toimitettu lain edellyttämällä tavalla ilman aiheeton viivästystä. Hätäkeskukseen asiasta oli ilmoitettu rikoksen tapahtumapäivänä 25.2.2023, jolloin asunnolle mennyt poliisipartio on kirjannut rikosilmoituksen. Seuraavat tutkintatoimet on tutkintailmoitukseen kirjatun perusteella tehty vasta 4.11.2024, kun poliisi on ollut puhelimitse yhteydessä asianosaisiin.

Kohdistan toimenpiteeni esitutkinnan viipymisestä asiassa poliisilaitokselle. Esitutkintapäätöksen tehneelle tutkinnanjohtajalle asia oli siirtynyt vasta 9/2024, jolloin esitutkinta oli jo kestänyt 1,5 vuotta ilman toimenpiteitä.

51) 5770/R/-/23

Rikosylikonstaapeli Ä on tehnyt 27.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen epäillyn omaan vanhempaan eikä kyse ole ollut siten asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario Ä on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on todennut asianomistajalla olleen selvä tahtotila olla vaatimatta rangaistusta. Hän on kuitenkin todennut olevansa valmis ottamaan moitteet vastaan, koska lain kirjaimen mukaan asia olisi pitänyt laittaa syyttäjän harkittavaksi.

Esitutkintaa ei ole myöskään toimitettu lain edellyttämällä joutuisuudella. Tutkintailmoitus on kirjattu epäillyn rikoksen tapahtumapäivänä 5.3.2023. Tutkintailmoituksen tietojen perusteella esitutkinnassa ei ole tehty mitään toimenpiteitä 4/2023-9/2024. Esitutinnan viivästymiselle ei ole ilmennyt hyväksyttävää syytä. Tältä osin moite ei kohdistu esitutkintapäätöksen tehneeseen tutkinnanjohtajaan, sillä hänelle asia oli siirtynyt vasta 3.9.2024. Esitutkinta oli jo tuohon mennessä kestänyt 1,5 vuotta ilman toimenpiteitä.

Kohdistan toimenpiteeni esitutinnan viipymisestä asiassa poliisilaitokselle.

52) 5770/R/-/23

Rikoskomisario Z on tehnyt 11.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen seurustelukumppaniin. Lievää pahoinpitelyä koskevaa esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein kuten tutkinnanjohtaja on itsekkin selvityksessään todennut. Rikoskomisario Z on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Esitutkintaa ei ole myöskään toimitettu lain edellyttämällä joutuisuudella. Rikosilmoitus on kirjattu tapahtumapäivänä 1.7.2023, mutta päätös tehty vasta 11.10.2024. Viivästymiselle ei ole ilmennyt hyväksyttävää syytä.

53) 5770/R/-/23

Rikoskomisario Ä on tehnyt 15.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen puolisoon. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein. Rikoskomisario Å on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on tuonut esille kyseiseen tapaukseen liittyviä olosuhteita. Selvityksessään hän ei ole kuitenkaan lausunut varsinaisesti mitään siitä, miksi hän oli tehnyt lakiin perustumattoman päätöksen.

Rikosilmoitus oli kirjattu 9.9.2023. Tutkintailmoituksen perusteella poliisi oli ollut asianomistajaan yhteydessä vasta vuoden kuluttua syyskuussa 2024, mitä ei lähisuhdeväkivallan luonne ja asian laatu huomioon ottaen pitää hyväksyttävänä. Poliisille tehdyn rikosilmoituksen mukaan tutkittavana olleessa tilanteessa mies oli muun ohella veitsi kädessä uhannut tappaa puolisonsa.

Esitutkintaa ei ole myöskään toimitettu lain edellyttämällä joutuisuudella. Tältä osin moite ei kohdistu esitutkintapäätöksen tehneeseen tutkinnanjohtajaan, sillä esitutkinta oli viivästynyt merkittävästi jo ennen asian siirtymistä hänelle.

54) 5770/R/-/24

Rikoskomisario Å on tehnyt 15.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa vanhemman epäillään kuristaneen täysi-ikäistä lastaan. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario Å on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on tuonut esille tapauksen olosuhteita, mutta ei ole lausunut varsinaisesti mitään siitä, miksi hän oli tehnyt lakiin perustumattoman päätöksen.

Tutkinnan päätöksen perusteluista ei ilmene myöskään riittäviä perusteluja sille, miksi kuristaminen olisi tullut tässä tapauksessa arvioitavaksi ainoastaan lievänä pahoinpitelynä.

Poliisilaitos on lausunnossaan todennut, että tutkinta on nyt avattu pahoinpitely -nimikkeellä.

55) 5770/R/-/24

Rikosylikonstaapeli Ö on tehnyt 23.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Selvityksessään hän on todennut katsoneensa, että tapaus oli lajissaan niin vähäinen, että olosuhteet ja kokonaisuus huomioon ottaen asia oli mahdollista päättää tutkinnanjohtajan omalla päätöksellä. Tutkinnanjohtajan mukaan näytön saaminen esitutkinnassa olisi ollut jo aiempien kokemusten perusteella mahdollista. Tutkinnanjohtaja on todennut, että samanlaiset tilanteet asianosaisten välillä ovat toistuneet.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen tekijän vanhempaan. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Rikosylikonstaapeli Ö on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Poliisilaitos on lausunnossaan todennut selvityspyyntöni jälkeen määränneensä esitutkinnan toimitettavaksi.

56) 5770/R/-/24

Rikoskomisario Å on tehnyt 28.1.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Selvityksessään tutkinnanjohtaja on todennut, että asiassa ei ole saatavissa mitään selvitystä, koska asianosaiset ovat poistuneet kotimaahansa, josta virka-apuna mitään selvitystä ei saada.

Tutkinnanjohtajan esittämät seikat eivät poista sitä, että hänen tekemänsä päätös on perustunut selvästi lainvastaisiin perusteisiin. Kyse on rikosepäilystä, jossa vanhemman epäillään pahoinpidelleen lastaan ja lapsen puolestaan vanhempaansa. Kyse on ollut rikoslain 21 luvun 16 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamasta läheisestä suhteesta ja lisäksi yksi teko on kohdistunut alle 18-vuotiaaseen henkilöön eikä myöskään tämän vuoksi lievää pahoinpitelyä ole ollut asianomistajarikos. Rikoskomisario Å on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja ei ole lausunut varsinaisesti mitään siitä, miksi hän oli tehnyt lakiin perustumattoman päätöksen sen sijaan, että olisi tehnyt esimerkiksi rajoittamisesityksen syyttäjälle, vaikka hänellä siihen oli mielestään edellytykset.

Asia on avattu selvityspyyntöni jälkeen uudelleen.

57) 5770/R/-/24

Rikoskomisario Å on tehnyt 28.12.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen entiseen puolisoon. Rikoskomisarian tekemässä tutkinnan päätöksessä on jopa nimenomaisesti todettu, että kyse on lähisuhdeväkivallasta. Rikoskomisario Å on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on tuonut esille kyseiseen tapaukseen liittyviä olosuhteita. Selvityksessään hän ei ole kuitenkaan lausunut mitään siitä seikasta, miksi hän oli tehnyt lakiin perustumattoman päätöksen.

Poliisilaitos on lausunnossaan todennut selvityspyyntöni jälkeen määränneensä esitutkinnan toimitettavaksi.

58) 5770/R/-/25

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli AA on tehnyt 20.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Selvityksessään tutkinnanjohtaja on vedonnut muun ohella siihen, että asiassa luokittelu on ollut virheellinen eikä asianosaisten välillä ole ollut lähisuhdetta.

Asianosaisten suhteen laadun määrittely on ollut tutkintailmoitukseen kirjattujen tietojen perusteella tulkinnanvaraista. Tutkinnanjohtajan selvityksestä ei ilmene, että asianosaisten suhteen laatua olisi esitutkinnassa selvitetty esimerkiksi kysymällä siitä heiltä itseltään.

Asiaa ei ole selvitetty esitutkinnassa lain edellyttämällä tavalla ennen esitutkinnan päättämistä.

Tutkintailmoituksen mukaan epäilty olisi hakannut asianomistajan päätä seinään ja lattiaan. Tutkinnan päätöksessä kyseistä seikkaa ei ole tuotu esille eikä päätöksen perusteluista ilmene, miksi teko olisi arvioitavaksi ainoastaan lievänä pahoinpitelynä.

Asian tutkinta on avattu tutkintapyyntöni jälkeen uudelleen.

Yhteenveto: Oulun poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Oulun poliisilaitoksen 10 esitutkintaa. Epäillyn lähisuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 9 asiassa. Lisäksi 1 asiassa asianosaisten suhdetta ei ollut esitutkinnassa selvitetty riittävästi. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinnot aloitettiin uudelleen 8 asiassa. Esitutkintoja ei avattu uudelleen 2 asiassa, koska näissä epäillyn rikoksen syyteoikeus oli jo vanhentunut.

2.10 Pohjanmaan poliisilaitos

59) 5710/R/-/23

Asiassa on ollut tutkittavana useita lieviä pahoinpitelyjä, joissa asianosaiset ovat olleet sisaruk-sia. Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli AB on tehnyt 25.11.2024 päätöksen lopet-taa esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimuksia.

Rikosylikonstaapeli AB on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Esi-tutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistaja-rikoksesta.

Rikosilmoitus oli kirjattu 1.7.2023 ja tutkinnan päätös tehty 25.11.2024. Esitutkintaa ei ollut myöskään toimitettu lain edellyttämällä joutuisuudella. Asiaa ei ole otettu selvityspyyntöni jäl-keenkaan uudelleen tutkittavaksi, koska tuolloin epäiltyjen lievien pahoinpitelyjen syyteoikeus oli jo vanhentunut.

60) 5710/R/-/23

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario AC on tehnyt 13.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen seurustelukumppaniin. Esi-tutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistaja-rikoksesta. Rikoskomisario AC on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pa-hoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perus-teella.

Tutkinnanjohtaja on selvityksessään todennut, että virheellinen päätös on tapahtunut epähuomiossa tutkijan esittelystä. Rikosasia on otettu uudelleen tutkintaan.

61) 5710/R/-/24

Asiassa on tehty 19.1.2025 päätös lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa pahoinpitelyn epäillään kohdistuneen avopuolisoon. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta.

Poliisilaitos on lausunnossaan todennut, että tutkinta on nyt avattu uudelleen.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario on selvityksessään todennut, että päätöksen olisi tehnyt toinen henkilö käyttäen hänen tunnustaan. Jatkan tältä osin asian selvittämistä omana aloitteena.

62) 5710/R/-/24

Asiassa on tutkittu pahoinpitelyä ja lievää pahoinpitelyä. Pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset ovat olleet lähisuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuuhdeväkivallaksi. Lievää pahoinpitelyä koskevassa asiassa asianosaiset eivät ole kuitenkaan olleet lähisuhteessa. Sen tutkinnan tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario AD on päättänyt, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta. Asiassa ei ole ilmennyt tältä osin lainvastaista menettelyä.

Lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkintapäätöksen perustelut ovat kuitenkin puutteelliset. Vaikka kyseessä olevan kaltainen päätös ei vaadi laajoja perusteluja, olisi siinä kuitenkin tullut edes jollain tavoin kuvata sitä, mistä asiasta epäillyssä rikoksessa on ollut kyse.

63) 5710/R/-/25

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario AE on tehnyt 25.3.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Tutkintailmoitukseen kirjattujen tapahtuma- ja asianosaisolosuhteiden perusteella ei suoraan ilmene, että kyse olisi seurustelu- tai parisuhdekumppaneista. Poliisipartio oli kuitenkin luokitel-

lut tutkintailmoituksen lähisuhdeväkivallaksi. Lisäksi poliisipartion tekemät kirjaukset tutkintamuistioon vahvistavat osaltaan asianosaisten lähesuhteen ja sen, että kyse on lähisuhdeväkivallasta. Olen saanut myös kyseiset tutkintamuistion kirjat nähtäväkseni.

Rikoskomisario AE on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta.

Poliisilaitos on selvityspyyntöni jälkeen avannut asian tutkinnan uudelleen.

Yhteenveto: Pohjanmaan poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Pohjanmaan poliisilaitoksen 5 esitutkintaa. Epäillyn lähesuhteessa tapahtuneen lievän pahoinpitelyn esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi 4 asiassa. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinat aloitettiin uudelleen 3 asiassa. Esitutkintaa ei avattu uudelleen 1 asiassa, koska epäillyn rikoksen syyteoikeus oli jo vanhentunut.

2.11 Sisä-Suomen poliisilaitos

64) 5680/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario AF on tehnyt 26.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Kyse on rikosepäilystä, jossa vanhemman epäillään kohdistaneen väkivaltaa alaikäiseen lapseensa. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario AF on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että tutkinnanjohtaja ottaa asian uudelleen harkintaan ja tekee asiassa yhteistyötä syyttäjän kanssa.

65) 5680/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli AG on tehnyt 27.10.2024 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Selvityksensä perusteella tutkinnanjohtaja oli selvittänyt asianosaisten suhteen laatua ennen päätöksensä tekemistä. Hän oli muun ohella soittanut henkilökohtaisesti asianomistajalle tapahtumien selvittämiseksi. Saamiensa tietojen perusteella hän oli tulkinut asianosaisten suhteen enemmän kaverilliseksi suhteeksi kuin parisuhteeksi. Tutkinnan päätöksensä perusteluihinsa hän oli kirjannut, että asianosaiset eivät ole olleet parisuhteessa tapahtuma-aikaan.

Asianosaisten suhteen määrittelyyn on liittynyt tapauksessa tietynlaista tulkinnanvaraisuutta. Tutkintailmoituksen kirjatun perusteella asianosaiset olivat kuitenkin olleet aiemmin parisuhteessa ja asianomistajan kertoman mukaan uhkailua/väkivaltaa on ollut tuolloinkin. Asianomistaja oli kertonut heidän eronneen keväällä 2024 eli erosta ei ollut kulunut kovinkaan kauan aikaa ennen tutkittavana ollutta syyskuun tapahtumaa. Kyse ei ole ollut tavanomaisesta ystävyys- tai kaverisuhteesta, vaan kyseessä on ollut rikoslain 21 luvun 16 §:ssä tarkoitettu läheissuhde.

Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Rikosylikonstaapeli AG on menetellyt lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että tutkinnanjohtajan esihenkilön mukaan asia otetaan uudelleen harkintaan ja siinä tehdään yhteistyötä syyttäjän kanssa.

66) 5680/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario AH on tehnyt 13.2.2025 päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta, koska asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta.

Asianosaisina asiassa ovat olleet vanhempi, lapsi ja vanhemman puoliso. Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Rikoskomisario AH on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Rikoskomisario on selvityksessään todennut huolimattomuuttaan päättäneensä tutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Selvityksensä mukaan hänen on ollut tarkoitus päättää tutkinta vähäisenä rikoksena.

Poliisilaitos on ilmoittanut, että asia otetaan uudelleen tutkintaan.

Yhteenveto: Sisä-Suomen poliisilaitos

Selvityspyyntöni kohteena oli Sisä-Suomen poliisilaitoksen 3 esitutkintaa, joissa kaikissa esitutkinta oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta. Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinnat aloitettiin uudelleen.

2.12 Ahvenanmaan poliisiviranomainen

67) 5830/R/-/24

Tutkinnanjohtajana toiminut ylikonstaapeli AI on tehnyt päätöksen lopettaa lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella.

Esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Tutkintailmoituksessa on nimenomaisesti tuotu esille kyseessä olevan lähisuhdeväkivalta. Ylikonstaapeli AI on menetellyt asiassa lainvastaisesti lopettaessaan lievää pahoinpitelyä koskeneen esitutkinnan asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella. Selvityksessään hän on myöntänyt päätöksen olleen virheellinen.

Tutkinta asiassa on avattu uudelleen.

68) 5830/R/-/25

Asiassa on ollut epäiltynä useita rikoksia, joista yhdessä on ollut kyse lievästä pahoinpitelystä lähisuhteessa. Näin ollen ilmoitus on luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä lähisuhdeväkivalaksi. Samalla tutkintailmoituksella on ollut kuitenkin myös tutkittavana rikos, jossa asianosaiset eivät ole olleet läheissuhteessa. Sen tutkinta on päätetty, koska asianomistaja ei ole esittänyt rangaistusvaatimusta. Tämän seurauksena tutkintailmoitus on noussut esille Poliisihallituksen toimittamissa tiedoissa lähisuhdeväkivallaksi luokiteltuna asiana, joka on päätetty asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiini.

Yhteenveto: Ahvenanmaan poliisiviranomainen

Selvityspyyntöni kohteena oli 2 Ahvenanmaan poliisiviranomaisen esitutkintaa. Näistä toinen oli lopetettu lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ole ollut asianomistajarikoksesta.

Selvityspyyntöni jälkeen esitutkinta aloitettiin asiassa uudelleen.

3 Johtopäätökset

Virheellisten esitutkintapäätösten määrä

Päätöksessäni olen tutkinut kuuden kuukauden ajalta pahoinpitelyjä ja lieviä pahoinpitelyjä, jotka olivat poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivalta-asiaksi ja päätetty, koska asianomistaja ei vaadi rangaistusta tai asianomistaja on peruuttanut vaatimuksensa. Otin päätökset tutkittavakseni, koska lähtökohtaisesti tällaista yhdistelmää ei lain mukaan pitäisi olla. Lähisuhteessa tapahtunut lieväkään pahoinpitely ei ole asianomistajarikos vaan virallisen syytteen alainen.

Tutkittavanani on ollut 68 esitutkintaa. Näistä 3 asiaa oli päätynyt Poliisihallituksen toimittamalle listaukselle virheellisesti, sillä niissä esitutkintapäätöksiä ei ollut vielä tehty. Varsinaisesti tutkittavanani on ollut siten yhteensä 65 päätettyä esitutkintaa.

Näiden 65 esitutkinnan tarkemmassa tutkimisessa on ilmennyt, että yhteensä 43 tapauksessa tutkinnanjohtaja oli lainvastaisesti päättänyt lähisuhdeväkivalta-asian asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen perusteella. Lisäksi 2 asiassa asianosaisten suhteen laatua ei esitutkinnassa ollut selvitetty riittävästi, jotta syyteoikeutta olisi voitu pätevästi arvioida. Selvityspyyntöni jälkeen poliisilaitokset ovat avanneet esitutkinnat uudelleen 40 asiassa.

Yhteensä 8 asiassa rikosilmoitus oli luokiteltu poliisiasian tietojärjestelmässä virheellisesti lähisuhdeväkivalta-asiaksi.

Muut 12 tapausta selittyivät sillä, että poliisiasian tietojärjestelmässä rikosilmoitus luokituu kokonaisuudessaan lähisuhdeväkivalta-asiaksi, jos yksikin rikosnimike on luokiteltu sellaiseksi. Näillä rikosilmoituksilla on käsitelty lähisuhdeväkivallan lisäksi sellaisia rikosnimikkeitä, joiden esitutkinta on tullut päättää asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen seurauksena.

Vaikka virheellisten päätösten määrän voidaan esittää olevan vähäinen suhteessa rikostutkinnassa ylipäättään käsiteltävien rikosasioiden kokonaismäärään, pidän tämänkaltaisten virheiden toistuvuutta ja määrää huolestuttavana. Tässä asiassa antamieni laillisuusvalvonnallisten toimenpiteiden määrä myös osoittaa tätä. Myös se, että poliisilaitokset ovat joutuneet avaamaan niin monessa tapauksessa esitutkinnan uudelleen, on oireellista. Erityisen vakavia - ja hämmentäviäkin - ovat tapaukset, joissa sama tutkinnanjohtaja on tehnyt useita lainvastaisia päätöksiä.

Lainsäätäjä on nimenomaisesti määrittänyt, että lähisuhteessa tapahtunut lieväkään pahoinpitely ei ole asianomistajarikos. Tutkinnanjohtajille, tai päätösluonnoksia valmisteleville tutkijoille, ei asiassa pitäisi olla enää mitään epäselvää. Yksittäisiä huolimattomuuksia voi tunnollisellekin virkamiehelle tapahtua, mutta toistuvat virheet yksiselitteisen lainsäädännön soveltamisessa on vaikea ymmärtää.

Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Poliisin toiminnan sekä vallankäytön perustan ja rajat määrittää aina viime kädessä eduskunnan säätämä lainsäädäntö. Viranomaisten tehtävänä on toteuttaa eduskunnan säätämät lait käyttämällä tarvittaessa yksilöihin ja yrityksiin kohdistuvaa julkista valtaa.

Lainsäätäjä on pyrkinyt monin tavoin tehostamaan pari- ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumista ja tuonut esille läheissuhteessa tapahtuvan lievänkin pahoinpitelyn moitittavuutta.

Lähisuhteessa tapahtunut lievä pahoinpitely muutettiin virallisen syytteen alaiseksi jo vuonna 2011. Eduskunnan lakivaliokunta totesi käsitellessään syyteoikeuden muuttamista ([LaVM 21/2010 vp](#)) muutoksen parantavan uhrin asemaa ja olevan vahva signaali siitä, että lieväkään väkivalta läheissuhteessa ei ole hyväksyttävää eikä se ole osapuolten yksityisasiä. Vuonna 2024 lakivaliokunta totesi lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltävän¹ lainmuutoksen käsittelyn yhteydessä, että kaiken lähisuhteessa tapahtuvan väkivallan voi katsoa olevan vakavaa ja myös lievemmin rangaistavaksi säädettyihin rikoksiin voi liittyä vaaraa siitä, että uhria painostetaan sovitteluun ([LaVM 10/2024 vp](#)).

Parisuhde- ja lähisuhdeväkivalta on tilastojen perusteella sukupuolittunut siten, että uhreista suurin osa on naisia ja tekijöistä miehiä. Tämä asetelma saa tukea tässä päätöksessä käsitelystä aineistosta. Viranomaisten laiminlyönnit kohdistuvat asiassa siten ennen kaikkea naisiin. Tähän päätökseen koottu aineisto kuitenkin osoittaa, että lähisuhdeväkivallasta kärsivät myös lapset, muut perheenjäsenet ja aikuisten lasten joskus iäkkäätkin vanhemmat.

¹ Kielto ei koske asianomistajarikoksia eikä rikoksia, jotka ovat kohdistuneet alaikäisen epäillyn huoltajaan tai sukulaiseen jos teosta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 3 a § (966/2024).

Virheellisesti päätetty esitutkinta tarkoittaa sitä, että rikosepäilyä ei tutkita. Tämä voi johtaa siihen, että rikosvastuu ei toteudu eikä uhri saa rikosoikeusjärjestelmämme tarjoamaa suojaa. Ulkopuolisella viranomaisen puuttumisella voi olla erityisen suuri merkitys juuri lähisuhteessa tapahtuvassa henkeen ja terveyteen kohdistuvassa rikollisuudessa. Toki kaikki epäilyt eivät johda rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin, koska esimerkiksi näyttöä rikoksesta ei ole saatavissa. Tämän päätöksen aineistossa kuitenkin herättää huolta se, että esitutkinnot on monessa tapauksessa jätetty toimittamatta virheellisesti muodollisella perusteella puuttuvasta syyteoikeudesta ja ilman enempää arviota teon vakavuudesta. Monessa tapauksessa myös teon vakavuus – jos se on tehty – on arvioitu virheellisesti. Esimerkiksi kasvoihin lyömistä, potkimista tai kuristamista on saatettu pitää vähäisenä.

Naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta on Suomessa merkittävä ja kansainvälisesti tunnistettu ihmisoikeusongelma. Sen ehkäisemistä ja torjumista koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus eli niin sanottu Istanbulin sopimus on tullut Suomessa voimaan 1.8.2015. Sopimuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet edistääkseen ja suojellakseen jokaisen, erityisesti naisten, oikeutta elää vapaana väkivallasta sekä julkisessa että yksityiselämässä. Olen aiemminkin useaan kertaan kiinnittänyt huomiota Istanbulin vaatimusten toteuttamiseen. Viranomaisten käytäntöjen tulisi kehittyä vihdoin vastaamaan myös niitä kansainvälisiä velvoitteita, joihin Suomi on sitoutunut.

Päätöksessä käsitellyn ongelman voidaan hyvin perustein olettaa olevan laaja ja pitkäkestoinen.

Oikeusministeriön julkaisemassa [selvityksessä](#) (Naisiin kohdistuvien väkivaltarikosten eteneminen rikosprosessissa, Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2025:1) kuvattujen tilastotietojen perusteella poliisi oli vuosina 2011-2022 päättänyt lähisuhde- ja perheväkivaltatapauksissa toistuvasti esitutkintoja asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen tai peruuttamisen vuoksi. Päätöksessäni olen tutkinut vastaavanlaisia tapauksia puolen vuoden ajalta (1.10.2024-31.3.2025). Suurin osa tämän tarkasteluajankohdan päätöksistä oli lainvastaisia. Voidaan hyvin olettaa, että näin on ollut myös aiempina vuosina.

Oma kysymyksensä koskee myös sitä, mitä on jäänyt näissäkin tilastoissa edelleen pimentoon. Oikeusministeriön julkaisemassa selvityksessä päättely rikoksen uhrin ja tekijän läheissuhteesta perustui rikosilmoitusaineiston lisäksi Tilastokeskuksen muuhun tilastoaineistoon. Sen sijaan tässä päätöksessä aineistonani oli ainoastaan ne tapaukset, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivalta-asiaksi. Päätöksessä käsitellyissä asioissa useimmat tutkinnanjohtajat eivät olleet kiinnittäneet huomiota luokitteluun. Tämä nostaa huolen myös siitä, kuinka monessa asiassa luokittelu on jäänyt kokonaan tekemättä. Tällaiset mahdolliset tapaukset ovat jääneet tarkasteluni ulkopuolelle.

Lisäksi oma ja huolestuttava kysymyksensä koskee vielä sitä, kuinka hyvin lähisuhdeväkivalta tulee ylipäättään viranomaisten tietoon. Tässä päätöksessäni käsittelemäni otos jättää piiloon esimerkiksi sen, miten etnisiin vähemmistöihin ja ulkomaalaisyhteisöihin kuuluvat saavat rikos-oikeusjärjestelmämme tarjoamaa suojaa väkivallalta lähisuhteissa ja kuinka se voisi tulla paremmin viranomaisten tietoon.

Esitutkintapäätösten perustelut

Esitutkintapäätöksestä tulisi ilmetä kaikki esitutkintalain 11 luvun 1 §:n 2 momentissa mainitut seikat mukaan lukien päätöksen perustelut ja sovelletut säännökset.

Jos esitutkintapäätös on perustunut lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumiseen, en ole nähnyt tarkoituksenmukaiseksi arvioida muilta osin päätöksen perustelujen sisältöä. Selvästi lainvastaiseen perusteeseen nojautuvaa päätöstä ei korjaa se, vaikka se muutoin täyttäisikin laissa asetetut edellytykset.

Muutamissa tapauksissa olen nähnyt tarpeelliseksi kuitenkin kiinnittää tutkinnanjohtajan huomiota myös tutkinnassa olleen rikosnimikkeen valinnan perustelemiseen. Näissä tapauksissa kyse on ollut esimerkiksi päähän kohdistuneista lyönneistä tai kuristamisesta, eikä tutkinnanjohtajan päätöksestä ole ilmennyt perusteluja sille, miksi hän on arvioinut tällaista tekoa lievänä pahoinpitelynä.

Esitutkintapäätösten perusteluista totean yleisemmin havaintonani, että lainvastaisen päätösperusteen lisäksi niissä oli myös muita puutteita. Näitä havaintoja ovat lausunnoissaan nostaneet esille myös Poliisihallitus ja poliisilaitokset.

Keskeinen ongelma useissa päätöksissä oli se, että niissä oli toistettu ainoastaan esitutkintalain pykälää ilman konkretiaa siitä, minkälainen tapaus asiassa on ollut tutkittavana. Tällöin perusteluista ei ilmene millään tavoin se, millä tavoin sovellettavat säännökset on sidottu nimenomaan kyseisen tapauksen tosiseikkoihin.

Oikeudellisten ratkaisujen perusteluilla on monia eri tehtäviä (ks. kokoavasti Virolainen, Jyrki – Martikainen, Petri: Pro & contra. Tuomion perustelemisen keskeisiä kysymyksiä. Talentum 2003 s. 63-99). Asianosaisten tulisi esitutkintapäätösten perusteella saada vastaus siihen, miksi esitutkintaa ei ole asiassa toimitettu tai se on lopetettu. Päätösten perusteleminen mahdollistaa myös ratkaisutoiminnan ulkoisen kontrolloitavuuden.

Perustelemissovelvollisuudella on merkitystä myös tutkinnanjohtajan oman itsekontrollin kannalta, sillä hän joutuu päätöksen perusteluja kirjoittaessaan, tai tutkijan hänelle valmistelemaa pää-

tösluonnosta viimeistellessään, arvioimaan ratkaisunsa oikeudellista kestävyyttä. Kenties virheellisiä päätöksiä tehneet tutkinnanjohtajat olisivatkin joissain tapauksissa havainneet lähisuhteen merkityksen paremmin, mikäli olisivat kuvanneet edes lyhyesti päätöksissään myös tutkitavana ollutta konkreettista asiaa.

Esitutkintojen lopettaminen vähäisinä

Esitutkintalain 3 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan esitutkinta saadaan jättää toimittamatta tai jo aloitettu esitutkinta lopettaa sellaisen rikoksen perusteella, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on kokonaisuutena arvostellen pidettävä ilmeisen vähäisenä, jos asianomistajalla ei ole asiassa vaatimuksia. Pykälän 3 momentin mukaan päätökset tekee tutkinnanjohtaja.

Jo aiemmin mainitsemassani oikeusministeriön julkaisemassa [tilastoselvityksessä](#) naiseen kohdistuvien väkivaltarikosten etenemisestä rikosprosessissa huomioni kiinnittyi myös siihen, että vuonna 2011 voimaantulleen lievän pahoinpitelyn syyteoikeuden lainmuutoksen jälkeen parisuhde- ja perheväkivaltaa koskevia esitutkintoja on päätetty poliisissa tilastojen perusteella yhä enemmän vähäisinä. Vuonna 2022 noin joka kymmenes niin naisten kuin miesten kokema parisuhdeväkivaltatapauksen tutkinta lopetettiin tutkinnanjohtajan päätöksellä vähäisenä saattamatta asiaa syyttäjän arvioitavaksi (s. 19).

Tilastosta ilmenevää seikkaa on puoltanut myös tutkinnanjohtajien asiassa antamat selvitykset. Useissa selvityksissään tutkinnanjohtajat ovat tuoneet esille näkemyksensä siitä, että vaikka heidän tekemänsä päätös oli perustunut virheelliseen perusteeseen (asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumiseen tai peruuttamiseen), esitutkintaa ei tulisi kuitenkaan lopulta toimittaa, vaan se lopetettaisiin tutkinnanjohtajan omalla päätöksellä esitutkintalain 3 luvun 9 §:n nojalla vähäisenä.

Oikeuskanslerinvirastosta pyydettiin Poliisihallitusta toimittamaan ajalta 1.10.2024-31.3.2025 pahoinpitely ja lievä pahoinpitely –nimikkeitä koskevat päätökset, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja päätetty vähäisenä. Saamieni tietojen jälkeen pyysin Poliisihallitusta ilmoittamaan myös siitä, mikäli esitutkintoja tullaan ottamaan poliisissa mahdollisesti uudelleen arvioitavaksi.

Poliisihallitus ilmoitti aloittaneensa asiassa oma-aloitteisen laillisuusvalvontaselvityksen ja toimittavansa ratkaisunsa oma-aloitteisesti oikeuskanslerinvirastoon sen valmistuttua. Oikeuskanslerinvirastossa asiaa käsitellään diaarilla OKV/1081/70/2025.

Esitutkintojen kesto

Asiassa tutkintani kohteena ei ole ollut ensisijaisesti esitutkintojen kesto, vaan esitutkintojen lopettamisen perusteiden lainmukaisuuden selvittäminen. Olen aiemmin tutkinut lähisuhdeväkivaltarikosten esitutkintojen kestoja 23.11.2022 antamassani päätöksessä [OKV/325/70/2022](#). Olin kuitenkin selvityspyynnössäni varannut poliisilaitoksille tilaisuuden lausua myös joidenkin esitutkintojen poikkeuksellisen pitkältä vaikuttaneesta kestosta.

Selvityksistä on ilmennyt, että pääosin näissä tapauksissa esitutkintatoimenpiteet olivat viivästyneet jo ennen kuin asia siirtyi esitutkinnan lopulta päättäneelle selvityksen antaneelle tutkinnanjohtajalle. Koska tutkintani kohteena ei ole ollut ensisijaisesti esitutkintojen viipyminen, en ole pitänyt tarpeellisena hankkia lisäselvityksiä esitutkintaprosessin kaikista eri vaiheista.

Kohdistan tässä päätöksessäni esitutkintojen viipymisiä koskevat toimenpiteeni yksittäisten tutkinnanjohtajien sijaan poliisilaitoksille. Johdolla on velvollisuus valvoa resurssien asianmukaista käyttöä ja huolehtia riittävästä valvonnan järjestämisestä sen varmistamiseksi, etteivät rikosten syyteoikeudet vanhene esitutkinnan aikana niissäkään tilanteissa, joissa juttujen käsittelijät henkilöhallinnollisista syistä vaihtuvat kesken käsittelyn. Poliisilaitosten esihenkilöiden kuuluu ohjata ja valvoa alaisensa poliisihenkilöstön työskentelyä. Tarvittaessa näiden tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin havaitessaan kansalaisten oikeusturvan vaarantuvan henkilöstöhallinnollisten tai muiden vastaavien seikkojen vuoksi.

Esitutkinnan viivytyksetön aloittaminen ja toimittaminen palvelevat rikosten asianosaisten oikeusturvan toteutumista, minkä lisäksi se on tärkeää koko rikosoikeudellisen järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta.

Oikeusministeriön julkaisemassa tilastonselvityksessä oli tarkasteltu myös parisuhde- ja perheväkivaltatapausten käsittelyn kestoja esitutkinnoissa (s. 27-29). Selvityksestä ilmenee, että poliisi on viime vuosina päättänyt perhe- ja parisuhdeväkivallan esitutkintoja aiempaa enemmän syyteoikeuden vanhentumisen vuoksi (s. 17-18).

Tilastoista ei voi tehdä yksiselitteisiä johtopäätöksiä esitutkintojen keston hyväksyttävyydelle. Esitutkinnan toimittamisen hyväksyttävää aikaa on arvioitava aina huomioon ottaen kyseisen asian laatu, laajuus sekä yksilölliset erityispiirteet. Esitutkinnalle käytettävissä oleva aika on luonnollisesti sidoksissa muun muassa siihen, milloin tutkintailmoitus on tehty. Lähtökohtaisesti esitutkinnan toimittamiseen käytetty aika ei saisi johtaa kuitenkaan siihen, että tutkittavana oleva rikos pääsee vanhenemaan ([HE 222/2010 vp](#) s. 189).

Tutkinnanjohtajien menettelyn arviointi

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkis-yhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan tarvetta syytteen nostamiseen. Pykälän 2 momentin mukaan jos asian laatu niin vaatii, oikeuskansleri voi kiinnittää asianomaisen huomiota lain tai hyvän hallintotavan mukaiseen menettelyyn.

Jättäessään esitutkinnan toimittamatta lainvastaisella perusteella tutkinnanjohtaja tekee lähtökohtaisesti vakavan virheen. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön on perustuttava lakiin.

Lakiin perustumattomiin seikkoihin perustuva päätös asettaa asianosaiset eri asemaan kuin muut vastaavanlaisissa tilanteissa olevat ja saattaa vaarantaa merkittävästi erityisesti rikoksen uhrin oikeusturvaa. Kyse on tutkinnanjohtajan tehtävien ydinalueelle sijoittuvasta virheestä. Lainvastainen menettely on omiaan heikentämään luottamusta viranomaistoiminnan asianmukaisuuteen.

Erityisen vakavina pidän niitä tapauksia, joissa tutkinnanjohtaja on tehnyt useita lainvastaisia päätöksiä. Näistä tapauksista korostuvat vielä ne, joissa tutkinnanjohtajat eivät ole edes esittäneet, että eivät olisi päätöksiä tehdessään havainneet tapausten koskeen lähisuhdetta tai eivät olisi havainneet syyteoikeutta koskevaa sääntelyä.

Jos tutkinnanjohtaja tehnyt useita lainvastaisia päätöksiä, vaikka on jo niitä tehdessään havainnut asianosaisten läheissuhteen ja tiennyt syyteoikeuden sääntelyn, virheellisissä päätöksissä ei ole kyse enää vain huolimattomuudesta. Kyse on pikemminkin tutkinnanjohtajan tietoisesta ratkaisusta olla välittämättä lain säännöksistä. Olen joutunut tämän asian yhteydessä harkitsemaan vakavasti sitäkin, onko joidenkin tässä päätöksessä arvioitujen tutkinnanjohtajien menettelyjen laillisuusvalvonnallinen tutkiminen riittävää vai tulisiko heidän kohdallaan ryhtyä myös rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin.

Olen lopulta kuitenkin päätenyt tutkimaan näidenkin tutkinnanjohtajien menettelyn vain laillisuusvalvonnallisesti toimituttamatta esitutkintaa. Arvioissani olen antanut merkitystä muun ohella sille, että lainvastaisten päätösten aiheuttamiin seuraamuksiin on pystytty puuttumaan, kun esitutkinnat on otettu pääosin uudelleen tutkintaan selvityspyyntöni jälkeen. Pidän muutamien tutkinnanjohtajien menettelyä kuitenkin niin vakavana, että annan heille laillisuusvalvonnallisen huomautuksen.

Useimmissa tapauksissa tutkinnanjohtajan virheessä on ollut kyse heidän selvityksissään esiintuomilla tavoin huolimattomuuksista yksittäisessä päätöksenteossa. Pääosin kyse on siitä, että tutkinnanjohtajalta on päätöksenteon yhteydessä jäänyt huomaamatta asianosaisten läheissuhde. Joissain tapauksissa virheellinen päätös on ollut puolestaan sen seurausta, että tutkinnanjohtaja ei ole tunnistanut rikoslain 21 luvun 16 §:n syyteoikeutta koskevan sääntelyn kattavan puolisoiden lisäksi myös muita läheissuhteita.

Mikäli tutkinnanjohtajan lainvastaiset päätökset ovat olleet seurausta tämänkaltaisesta huolimattomuudesta, olen arvioinut riittäväksi toimenpiteeksi kiinnittää vastaisuuden varalle tutkinnanjohtajan huomiota lainmukaiseen menettelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä. Toimenpidettäni arvioidessani merkitystä olen antanut sille, että myös näissä tapauksissa poliisilaitokset ovat ryhtyneet selvityspyyntöni jälkeen pikaisesti korjaaviin toimenpiteisiin.

Muutamissa tapauksissa asianosaisten suhteen laatua ei ollut esitutkinnassa selvitetty riittävästi, jotta syyteoikeutta olisi voitu arvioida. Näissä tapauksissa kiinnitän tutkinnanjohtajien huomiota asian riittävään selvittämiseen esitutkinnassa.

Jos esitutkintapäätöksen perustelut ovat nojautuneet lainvastaisesti asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumiseen, en ole nähnyt tarkoituksenmukaista olevan arvioida muilta osin esitutkintapäätöksen perustelujen sisältöä. Muutamissa tapauksissa olen kuitenkin pitänyt tarpeellisenä kiinnittää virheellisen päätöksen tehneen tutkinnanjohtajan huomiota vielä erityisesti tutkinnassa olleen rikosnimikkeen valinnan perustelemiseen. Lisäksi muutamassa tapauksessa olen saattanut tutkinnanjohtajan tietoon käsitykseni päätöksen perustelujen puutteellisuuksista, vaikka tutkinnanjohtaja ei ollut ylittänyt hänelle kuuluvaa harkintavaltaansa lopettaessaan.

4 Toimenpiteet

Helsingin poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario C:n (asia 5), rikoskomisario D:n (asiat 7 ja 10), rikoskomisario E:n (asia 8) ja rikoskomisario B:n (asia 11) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä.

Lisäksi kiinnitän rikoskomisario B:n huomiota pahoinpitelyrikoksen rikosnimikkeen valintaan ja sen perustelemiseen sekä saatan hänen tietooni näkemykseni tutkinnanjohtajan velvollisuudesta tehdä syyttäjälle esitutkintalain 5 luvun 1 §:n mukainen ilmoitus (asia 3).

Saatan Helsingin poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen toimittaa esitutkinta ilman aiheetonta viivästystä (asia 2).

Hämeen poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario G:n (asia 13), rikosylikonstaapeli H:n (asia 14) ja rikoskomisario I:n (asia 16) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä.

Lisäksi kiinnitän rikoskomisario G:n huomiota pahoinpitelyrikoksen rikosnimikkeen valintaan ja sen perustelemiseen (asia 13).

Saatan rikoskomisario F:n tietoon esittämäni käsitykset esitutkintapäätöksen perustelemisesta (asiat 12 ja 15).

Kiinnitän Hämeen poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen toimittaa esitutkinta ilman aiheutonta viivästystä (asia 12).

Itä-Suomen poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario K:n (asia 20), rikosylikonstaapeli L:n (asiat 21 ja 24), rikoskomisario M:n (asia 22) ja rikosylikonstaapeli N:n (asia 26) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä.

Lisäksi kiinnitän rikoskomisario M:n (asia 22) ja rikosylikonstaapeli L:n huomiota pahoinpitelyrikoksen rikosnimikkeen valintaan ja sen perustelemiseen (asia 21).

Kiinnitän rikosylikonstaapeli L:n huomiota asian riittävään selvittämiseen ennen esitutinnan päättämistä (asia 25).

Saatan rikoskomisario J:n tietoon päätöksessä esittämäni käsityksen syyttäjälle tehtävästä ilmoitusvelvollisuudesta (asia 19).

Kiinnitän Itä-Suomen poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen toimittaa esitutkinta ilman aiheutonta viivästystä (asia 19).

Kaakkois-Suomen poliisilaitos

Kiinnitän rikosylikonstaapeli O:n (asia 27), rikosylikonstaapeli P:n (asia 29) ja rikosylikonstaapeli Q:n (asia 30) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuden esitutinnan päättämisessä.

Lisäksi kiinnitän rikosylikonstaapeli O:n huomiota pahoinpitelyrikoksen rikosnimikkeen valintaan ja sen perustelemiseen (asia 27).

Lapin poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario R:n huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä (asia 31).

Lounais-Suomen poliisilaitos

Annan rikosylikonstaapeli V:lle valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen hänen edellä kerrotusta menettelystään (asiat 38, 39 ja 41).

Kiinnitän rikoskomisario U:n (asia 37), rikosylikonstaapeli S:n (asia 34) ja rikosylikonstaapeli T:n (asia 35) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä.

Saatan rikosylikonstaapeli W:n tietoon esittämäni käsitykset esitutkintapäätöksen perustelemisesta ja syyttäjälle tehtävästä ilmoitusvelvollisuudesta (asia 40).

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario X:n huomiota lievän pahoinpitelyn lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä (asia 45).

Saatan rikosylikonstaapeli Y:n tietoon esittämäni käsitykset esitutkintapäätöksen perustelemisesta (asia 47).

Oulun poliisilaitos

Annan rikoskomisario Å:lle valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaisen huomautuksen hänen edellä kerrotusta menettelystään (asiat 50, 53, 54, 56, 57).

Kiinnitän rikoskomisario Z:n (asiat 49 ja 52), rikosylikonstaapeli Ä:n (asia 51) ja rikosylikonstaapeli Ö:n (asia 55) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutinnan päättämisessä.

Kiinnitän rikosylikonstaapeli AA:n huomiota asian riittävään selvittämiseen ennen esitutkinnan päättämistä (asia 58).

Kiinnitän Oulun poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen toimittaa esitutkinta ilman aiheetonta viivästystä (asiat 49, 50, 51, 52 ja 53).

Pohjanmaan poliisilaitos

Kiinnitän rikosylikonstaapeli AB:n (asia 59), rikoskomisario AC:n (asia 60) ja rikoskomisario AE:n (asia 63) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutkinnan päättämisessä.

Saatan rikoskomisario AD:n tietoon näkemykseni esitutkintapäätöksen perustelemisesta (asia 62).

Kiinnitän Pohjanmaan poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen toimittaa esitutkinta ilman aiheetonta viivästystä (asia 59).

Sisä-Suomen poliisilaitos

Kiinnitän rikoskomisario AF:n (asia 64), rikosylikonstaapeli AG:n (asia 65) ja rikoskomisario AH:n (asia 66) huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutkinnan päättämisessä.

Ahvenanmaan poliisiviranomainen

Kiinnitän ylikonstaapeli AI:n huomiota lievän pahoinpitelyn syyteoikeutta koskevaan sääntelyyn ja huolellisuuteen esitutkinnan päättämisessä.

Poliisihallitus

Poliisihallitus on lausunnossaan todennut pitävänsä asiassa havaittujen puutteiden määrää ja laatua erittäin epätyytyttävänä. Poliisihallitus on jo saattanut lausuntonsa ja siinä kustakin yksittäisestä tapauksesta antamansa kannanotot tiedoksi kaikille poliisilaitoksille.

Poliisihallitus on lausunnossaan muun ohella todennut, että se on tänä vuonna päivittämässä lähisuhdeväkivaltaa koskevan ohjeen, jossa tullaan korostamaan lähisuhdeväkivallan selvittämisen merkitystä entisestään sekä yksilön oikeusturvan että yhteiskunnallisen haitallisuuden näkökulmasta. Poliisihallitus on myös parhaillaan laatimassa poliisiyksiköille tutkinnan päätök-

sen laadintaa koskevaa käsikirjaa, jossa ohjeistetaan yksittäisiä poliisimiehiä tutkinnan päätöksen perusteisiin ja laadintaan liittyvistä seikoista. Lausunnossa todetaan, että käsikirja tullaan jalkauttamaan poliisiyksiköiden koulutuksiin sekä asiaan tullaan kiinnittämään lähitulevaisuudessa korostunutta huomiota myös yksiköiden sisäisessä laadunvalvonnassa sekä poliisin lailisuusvalvonnassa.

Poliisihallituksen olisi lausunnossaan esittämien toimenpiteiden ohessa aiheellista arvioida myös poliisiasioiden tietojärjestelmään tehtävän lähisuhdeväkivalta-asian luokittelun merkitystä ja sitä koskevaa ohjeistusta. Mikäli luokittelun perusteella saatavia tietoja käytetään esimerkiksi lähisuhdeväkivalta-asioiden tilastointiin tai muutoin, tietojen tulisi olla oikeat. Päätöksessä käsitellyissä tapauksissa useimmat tutkinnanjohtajat eivät olleet kiinnittäneet kuitenkaan huomiota siihen, miten asia oli poliisiasiain tietojärjestelmässä luokiteltu.

Muut toimenpiteet

Lähetän päätökseni tiedoksi naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijana toimivalle yhdenvertaisuusvaltuutetulle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki